

Kiruna växer

Förstudierapport Region Norrbotten, ärende-ID: 20362586

240829

Av: Daniel Kangas, Kiruna växer och Patric Blomqvist, Kiruna kommun.

Luossavaara Äventyrets mittpunkt

“Kirunas mest ambitiösa projekt inom kultur & fritid någonsin. Utvecklingen av Luossavaara till ett äventyrsberg och ett nav för aktiviteter året runt på snö, på hjul och till fots.”

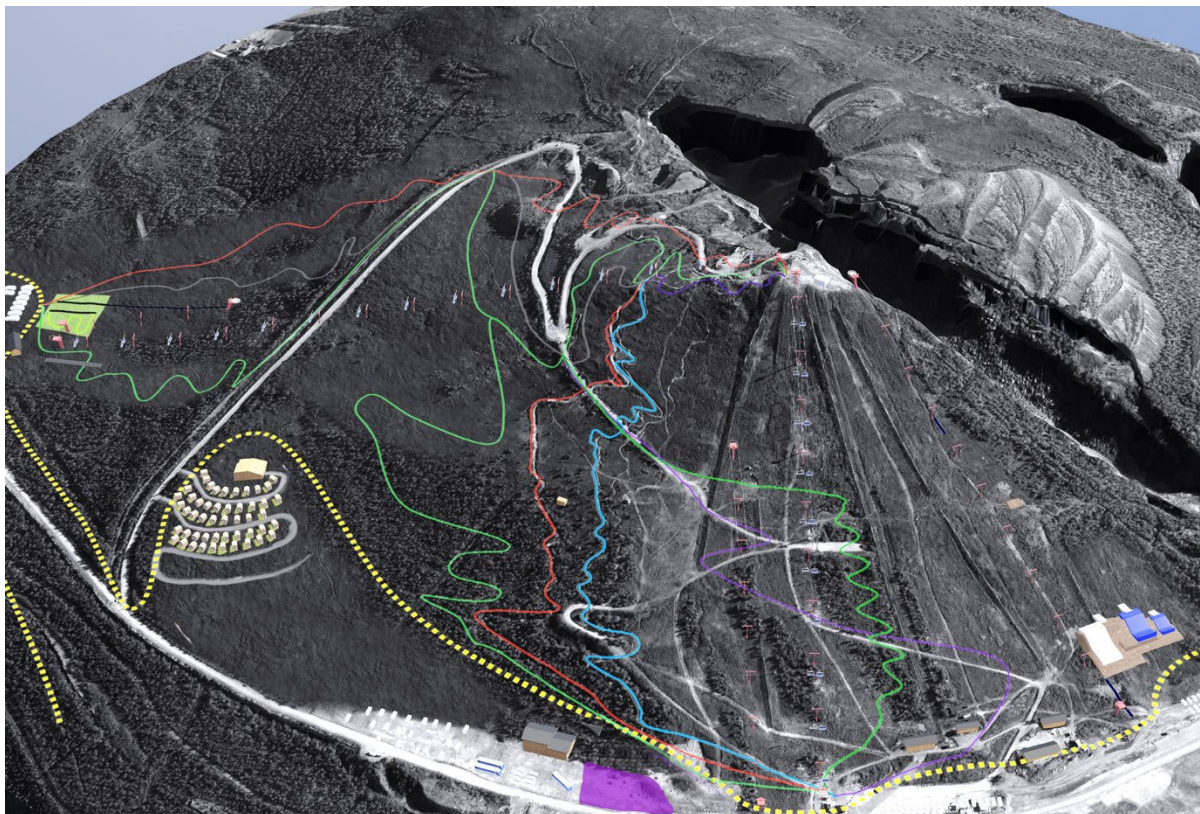
KIRUNA KOMMUN

Inledning	4
Kort om förstudiegruppen	6
Finansiärer	6
Sammanfattning av förstudien	7
Rapport utifrån förstudiens frågeställningar	9
1. Hur förenar vi på bästa sätt privata finansiärer på en kommunal fritidsanläggning med många delarenor och med de ideella föreningarna?.....	10
2. Hur lyckas vi på ett hållbart sätt skapa energieffektiva sportarenor med högsta upplevelsedesign?	12
3. Hur ska det nya äventyrsberget kommuniceras och varumärkas? Kopplat till megatrenderna och Kirunas behov av att attrahera unga och kvinnor.	13
4. Hur arbetar vi med tydlighet om vad projektet innebär för Kirunas attraktivitet och mottagarkapacitet för nya kommunmedborgare? För politisk förankring.	15
5. Hur bedriver vi allt detta i ett väl genomfört sjuårigt projekt?	16
Berget.....	19
Huvudmannaskap.....	19
Marktillgång	20
Maskiner.....	20
El & VA.....	20
Belysning	21
Ekonomi	22
Köpcentrum-liknelsen	22
Upplevelse & kommunikation	24
Arenor	25
Det offentliga utomhusrummet och de kommersiella delarenorna	25
En marknadsplats för sponsring.....	26
Det offentliga utomhusrummet.....	27
De kommersiella delarenorna.....	30
Big Air	31
Hundsport.....	34
Bikepark.....	36
Alpint	38
Slopestyle	40
Down hill.....	42
Benchmark & konkurrens	44
Förankring & framdrift.....	48

Förankringsträffar med brett deltagande	48
Kiruna Kommun.....	51
LKAB.....	51
Gruvaktiebolaget Viscaria (fd Copperstone).....	52
Min Odöda Giron.....	52
Tekniska Verken	52
Trafikverket	52
Internationellt	52
Zipline-aktör	52
Kiruna Lappland.....	52
Föreningsdialog	52
Kluster-effekter	56
Möteskontinuitet 6 år framåt	56
Förstudiens förslag till kommunala beslut.....	57
Bilagor	58
Kontaktpersoner	59
Om Kiruna växer.....	60

Inledning

3D-bilder som genererats under förstudien för att både möjliggöra framdriften och samtidigt förankra visionen. Se också 3D-film som bilaga samt på Kiruna växers hemsida.

Denna förstudierapport ger underlag för processledning mot att utveckla Luossavaara till ett äventyrsberg i toppklass, så pass att det blir en reseanledning. Potentialen för berget är stor. Jämfört med andra investeringar i anläggningar är utvecklingen av Luossavaara ett kostnadseffektivt sätt att ge Kiruna stora demokratiska och ekonomiska värden.

Vid ett genomförande i enlighet med denna förstudie skulle berget bli både en kommunal fritidsanläggning med fortsatt attraktiv prisbild för kommunmedborgare och samtidigt nå en sådan nivå att det också blir en reseanledning för barnfamiljer, ungdomar och vuxna. Både nationellt och från ett nordiskt perspektiv internationellt.

Att nå upp till den upplevelsenivån att även bli en reseanledning innebär ett ekonomiskt värde utöver den kommunala förvaltningsekonomin. Här ser vi inkomster från turism och en mer diversifierad arbetsmarknad genom de privata aktörer som behöver personal för att driva caféer, logianläggningar, kurser, turer och de i olika grad kommersiella delarenorna.

Ett äventyrsberg i toppklass är fullt möjligt att åstadkomma, något som också skulle stärka inte bara attraktiviteten, utan även stoltheten hos kirunaborna.

Den kommersiella dimensionen bör också ses i ljuset av att till exempel Alperna beräknas få svårare och svårare att bedriva vinterturism och att vi ser en växande verksamhet och potential inom vinterturism i våra grannländer och grannkommuner i Norrbotten.

En satsning på Luossavaara ligger helt rätt i tiden, både sett till att utomhus- och äventyrssporter är populära bland invånarna i vår landsända och att vi har chansen att göra ett avtryck med hög exponeringsgrad som del av Nordkalottens växande turism.

Ekonomiskt drar förstudiegruppen slutsatsen att samarbetet mellan kommunen och näringslivet har särskild betydelse. Och då inte bara för att dela på kostnader för investering och drift, utan framför allt för att kopplingen till näringslivet ska vara ständigt aktuell. Allt för att avståndet till nuvarande och potentiella sponsorer samt kommersiella event ska vara så litet som möjligt över tid. En kommun kan naturligtvis göra investeringar av denna storleksordning på egen hand. Men de kommersiella dimensionerna gör bäst samhällsnytta när de regleras i ett välordnat och reglerat samarbete mellan kommersiella krafter och den kommunala fritidsarenan.

Ett stort steg är taget i och med att kommunen antog policyn att det är fullt möjligt att sälja reklamutrymmen på bergets olika delar och aktiviteter. Detta är fundamentalt. Nu återstår att förverkliga potentialen i detta med några inledande case där reklamutrymmen säljs för rimliga perioder om två till fem år åt gången. Rimliga i bemärkelsen att avtalen ska ha kommersiell karaktär och skapa kontinuitet och framförhållning med avtalstider längre än 1 år.

Processen med att etablera dessa samarbeten kan ta vid nu när förstudien är avslutad. Kiruna kommun äger initiativet och har Kiruna växer som hjälp för att nå ut till näringslivet.

Kort om förstudiegruppen

Förstudien har genomförts av Daniel Kangas för Kiruna växer och Patric Blomqvist för Kiruna kommun, med stöd av expertis både inom Kiruna kommun och från näringslivet samt specialister från idrottsförbund och föreningar.

Jan Klein, avdelningschef fritid, service, AME/integration på Kiruna kommun, har deltagit övergripande i förstudiearbetet.

Personer som bidragit strategiskt

Steve Murphy, entreprenör, Better MTB Järvsö - cykelsporten

Johan Lindström, grundare, Velosolutions Scandinavia - cykelsporten

Anders Wiggerud, sportchef, Sveriges Olympiska Kommitté

Stefan Karlsson, sportchef, Svenska Skidförbundet

Niklas Eriksson, förbundskapten freeski, Svenska skidförbundet

Calle Sköld, förbundskapten snowboard, Svenska skidförbundet

Joakim Hammar, föreningsutvecklare, Svenska Skidförbundet

Anders Forsell, internationell arenakonsult, Snowpark Consulting - vinterarenor

Roby Moresi, tävlingschef park & pipe, Internationella skidförbundet (FIS)

Finansiärer

Förstudien har finansierats av:

Sammanfattning av förstudien

Förstudierapporten för utvecklingen av Luossavaara till ett äventyrsberg i Kiruna kommun är strukturerad lite som en manual inklusive avslutande konkreta förslag till kommunala beslut. Den täcker flera viktiga aspekter, från finansiering och samordning med näringslivet till hållbar energianvändning och varumärkesbyggande.

Rapporten har formulerats för att ge en tydlig vägledning i hur man kan omvandla Luossavaara till en högklassig destination som attraherar både lokala invånare och turister. Genom att kombinera offentliga och privata investeringar samt engagera ideella föreningar, syftar projektet till att skapa en multifunktionell fritidsanläggning som erbjuder aktiviteter året runt.

En central del av rapporten är vikten av att bibehålla demokratiska värden då berget är en kommunal fritidsanläggning. Det är avgörande att anläggningen förblir tillgänglig för kommunmedborgarna med attraktiv prissättning, särskilt för barn och ungdomar. Detta säkerställer att alla invånare, oavsett ekonomisk bakgrund, kan njuta av de aktiviteter som erbjuds.

Bergets utbud skulle bli en blandning av helt demokratiskt tillgängliga upplevelser som är gratis och andra delanläggningar som har en mer kommersiell karaktär och direkta intäktsbehov för att kunna vara hållbara, långsiktiga och attraktiva. För att detta ska vara möjligt är samarbete med sponsorstöd från näringslivet helt nödvändigt. Denna kombination gör det möjligt att erbjuda ett brett spektrum av aktiviteter som tillgodoser olika intressen och behov hos besökarna och skapar ett levande kulturliv inom fritidsområdet.

Rapporten beskriver de olika delarenorna, både de som är gratis och de som har en kommersiell karaktär. Varje delarena har sin egen specifika beskrivning och målgrupp, vilket underlättar för planering och implementering av de olika aktiviteterna.

För att nå den slutliga höjden och göra Luossavaara till en reseanledning för både ungdomar, familjer och träningsgrupper från till exempel landslag, är etableringen av logi genom så kallade Tiny Villages en nödvändig förutsättning. Att erbjuda ett ski in ski out-boende, eller sport in sport out för både sommar- och vinteraktiviteter, ökar anläggningens attraktivitet och marknadsvärde oerhört starkt – och gynnar såväl sponsring som kvalitet och karaktär inom den kostnadsram kommunen i nuläget planerar för. Detta boendeanternativ kommer att göra Luossavaara till en ännu mer lockande destination och öka möjligheten för besökare att stanna längre och njuta av ett brett utbud av aktiviteter.

Tiny Villages är ett koncept som Kiruna växer nu utreder tillsammans med LTU Business. Tanken är att 4 st. Tiny Villages ska projekteras på Luossavaara. 200 enheter totalt. 100 st. för permanentboende och 100 st för gästlogi.

En betydande del av projektets framgång beror på den kunskap som ackumulerats, särskilt hos Patric Blomqvist från Kiruna kommun. Med bakgrund i internationella idrottssammanhang och bred kompetens inom kultur- och samhällsfrågor, har Patric bidragit med djupa insikter och ovärderlig erfarenhet i processledning för förstudien.

Denna kvalitet, baserad på insikter och erfarenhet av relationen mellan de små byggstenarna och det större perspektivet, kopplat till de uttryck och den miljö som är aktuell för Luossavaara, är nödvändig för att säkerställa kontinuitet och effektivitet i genomförandet av de planerade åtgärderna.

Kiruna växer spelar en avgörande roll i gränssnittet mot näringslivet. Föreningens insatser är kritiska för att attrahera investeringar och sponsorer, vilka i sin tur är avgörande för projektets långsiktiga hållbarhet och ekonomiska framgång.

Denna sammanfattning avslutas med ett tack till de som finansierat förstudien: Region Norrbotten, Kiruna kommun och LKAB. Ett särskilt tack riktas också till gruvaktiebolaget Viscaria för initiativet till Kiruna växer, samt dess bidrag till utvecklingsprojektet Luossavaara och säsongsupptakten Den svenska fjällpremiären, som snabbt blivit ett av de viktigaste arrangemangen på det äventyrsberg som är under utveckling.

Rapport utifrån förstudiens frågeställningar

Vår utgångspunkt i förstudien togs utifrån fem huvudfrågor (se nedan). Vi inleder vår slutrapport med att ge sammanfattande svar på respektive fråga. Vissa värden och slutsatser kan återkomma i svaret på mer än en av dessa huvudfrågor. Detta då vi vet att olika intressenter kan behöva fokusera mer på den ena eller den andra frågan.

Förstudiens frågor var följande:

1. Hur förenar vi på bästa sätt privata finansiärer på en kommunal fritidsanläggning med många delarenor och med de ideella föreningarna?
2. Hur lyckas vi på ett hållbart sätt skapa energieffektiva sportarenor med högsta
3. Hur ska det nya äventyrsberget kommuniceras och varumärkas? Kopplat till megatrenderna och Kirunas behov av att attrahera unga och kvinnor.
4. Hur arbetar vi med tydlighet om vad projektet innebär för Kirunas attraktivitet och mottagarkapacitet för nya kommunmedborgare? För politisk förankring.
5. Hur bedriver vi allt detta i ett väl genomfört sjuårigt projekt?

Nedan följer våra sammanfattade svar på dessa frågor. Med hänvisningar till bilagor.

1. Hur förenar vi på bästa sätt privata finansiärer på en kommunal fritidsanläggning med många delarenor och med de ideella föreningarna?

Utifrån insikter och insamlade erfarenheter anser vi från förstudien att det behövs en central samordnande funktion med kontinuitet, långsiktighet och framförhållning. Under förstudien och dess förankringsträffar och den naturliga förankring som görs under arbetet, har det blivit uppenbart. Både att en sådan funktion efterfrågas och anses ge resultat.

Förstudiens medarbetare i Kiruna växer och Kiruna kommun kan vittna om hur stark viljan är att både skapa och medfinansiera aktiviteter och investeringar i Luossavaara-området. Berget med omnejd utgör ett folkkärt fritidsområde för många olika aktiviteter för alla åldrar. Efter tre genomförda förankringsträffar finns kontakt mot bank, näringsliv och ideell sektor med intresse att utveckla kost, logi, aktivitetsutbud och tydligt stärka befintlig verksamhet. Till förankringsträffarna har inbjudits ca 100 personer varav ca 75 personer antingen har deltagit fysiskt på träffarna eller på annat sätt haft dialog med förstudieprojektet.

För att lyckas med långsiktig utveckling behöver det finnas ett konkret kansli för fritidsanläggning Luossavaara, där offentlighet kan möta och samordna de ideella krafterna i samverkan med kommersiella aktörer och sponsorer. En knutpunkt som erbjuder stöd med affärsmodeller och samverkan mot andra investeringar och aktiviteter i området.

En betydande synpunkt från näringslivet är att man gärna vill sponsra event och arenor som har en bra affärsmodell och faktiskt bär sig. Detta var en särskild synpunkt från Peter Fjällborg, för COOP Norrbotten. En synpunkt som vid en förankringsträff fick tydligt bifall av bland andra LKAB.

Som exempel på värdet för Luossavaara har förstudien presenterat underlag för affärsmodeller för big air-arenor i mellansverige och Österrike. Dessa har goda finansiella kalkyler och påtalar behovet för etablering av infrastruktur och vidare anläggning så att näringslivet kan ta vid. Big Air-arenan är också det bästa exemplet på delarenor som lyfter potentialen för nationell och internationell mediaexponering. Med goda marknadsmässiga incitament att sälja reklamytor till näringslivet och samtidigt stärka hela platsvarumärket Kiruna.

Det demokratiska perspektivet är avgörande; med tillgänglighetsanpassning, bussförbindelser och rabatter för kirunabor och kirunaungdomar på de anläggningar som har mera kommersiell affärsmodell. Det är viktigt att erbjuda förmånlig rabatt för vuxna Kirunabor som köper årskort och en påtaglig rabatt för barn och unga på samtliga liftkort, dagspass och årskort.

I fråga om fritidsanläggningen som kommunal verksamhet är det lämpligt att beröra driftsformer i ett bredare perspektiv. Förstudien konstaterar behovet av en eller ett par

större finansiärer som kan erbjudas goda marknadsföringsmöjligheter, efterleva mandatet som samhällsbyggare och nyttja möjligheten att stimulera det egna arbetskraftsbehovet, alltsammans i en exponentiell tillväxtpotential. Från näringslivet skulle LKAB fylla kostymen allra bäst, men vidare projekt inom Region Norrbotten och anslag genom EU:s samhällsbyggnadsfonder är minst lika viktiga i dialogen framåt. Samtidigt kan och bör den totala investeringsvolymen även kunna fördelas på ett flertal mindre aktörer från lokalt och nationellt näringsliv.

För att erbjuda en attraktiv och funktionell driftsform i relation till efterfrågad resurs finns tre huvudsakliga vägar att välja mellan:

1. Fortsatt kommunal drift
2. Omställning till privat drift
3. Övergång till stiftelse

För tillgång till större anslag från EU-fonder behövs en omställning till privat majoritetsägande vilket öppnar för nödvändig investeringsvolym men samtidigt minskar kontrollen hos det offentliga. För optimal kontroll med en stark och långsiktig social inriktning lämpar sig en stiftelse, vilket kräver kontinuerligt tillförande av medel genom långsiktigt åtagande från stiftare.

Förstudiegruppen föreslår att Kiruna kommun fortsätter sitt arbete med bergets grundläggande drift. Medan ett nyetablerat verksamhetsbolag med kommunen som delägare arbetar med skapande och försäljning av verksamheter, event och reklamator. Förstudiegruppen föreslår alltså att förutsättningarna för ett sådant verksamhetsbolag utreds. Detta måste göras i en hållbar affärsmodell som stärker Kiruna kommuns ekonomi på berget och även ger förutsättningar för ett vinstdrivande verksamhetsbolag.

2. Hur lyckas vi på ett hållbart sätt skapa energieffektiva sportarenor med högsta upplevelsedesign?

För att ligga rätt i tiden, med trendstarka anläggningar behöver man proaktivt både lyssna på de ideella föreningarna och ungdomarna, samt scanna av trendskiften på den global arenan. Risken att investera i något som inte längre är trendigt är stor.

Att lyckas uppnå högsta upplevelsedesign är fortsatt prioriterat för att etablera Luossavaara som en reseanledning. Arenor för evenemang är en del i detta men det är viktigt att dessa arenor också har mängdverksamhet att erbjuda. Ett exempel på detta är arenor för tubing (pulkabacke för åkning med ring) och big air. Dessa kan vara öppna året runt och nå alla familjemedlemmar vilket bidrar till besökare från närmiljön och erbjuder samtidigt kvalitet för långväga idrottsspecifika besökare.

För energieffektivitet handlar det i huvudsak om:

- Samarbete med LKAB, som är aktiva i området, för återvinning av energi och massor
- Skapa tillräckligt stort utbud så att kollektivtrafik till berget är motiverat
- Utnyttja dygnets ljusa timmar för lockande kvällsaktiviteter utan elbelysning
- Investera i modern teknik för belysning, liftar och maskiner efter behov

Förstudien understryker som huvuddrag värdet av en utredande och nära dialog mellan Kiruna kommun och gruvnäringen med syfte att optimera energieffektiva insatser och åtgärder i god samverkan. Detta kan gälla tillgång till massor eller energi från ventilationsschakt, men också faktorer som friskvårdsbidrag som genererar volym i uthyrning så att fler delar på mer.

3. Hur ska det nya äventyrsberget kommuniceras och varumärkas? Kopplat till megatrenderna och Kirunas behov av att attrahera unga och kvinnor.

Vad gäller namnet så ligger vi kvar i att *Luossavaara - Äventyrets mittpunkt* är ett bra namn.

Viktigt med stora event och många tillresande besökare, som sprider budskapet. Till exempel världs- och europacuptävlingar och andra högprofils-event. Stora evenemang har fördelen att erbjuda en tilltalande inramning på premiumnivå vilket i sin tur borgar för att platsen (såväl ort som anläggning) har en stark och kvalitativ grund att stå på. Vidare ger dessa evenemang möjligheten för lokala aktörer att ta plats på en internationell arena. Genom denna process växer Kirunas platsvarumärke med starkare marknadsvärde i beräkningarna för nyetableringar samt människor emellan i val av, och stolthet över boendeort.

Vårt huvudsakliga konstaterande är att outdoor-kulturen som Luossavaara står för är Kirunas mest naturliga chans att attrahera en jämställd grupp av unga vuxna. Förslagsvis tar kommunen och kommunens partners ett värdegrundssbeslut att denna målgrupp ska betraktas som signifikant i alla tillväxtrelaterade beslutsprocesser.

Friluftslivet är ett utpräglat profilvärde för Kiruna. Och det ska också understrykas att Kiruna erbjuder ett extremt tillgängligt och stadsnära friluftsliv vilket ger stort fritidsvärde för invånarna. Som del i Kirunas större strategi blir Luossavaara ett affischnamn för konceptet att knyta ihop *friluft* med *fritid* och *idrott*. Värdet från friluftskonceptet stärkt av mångfalden, närheten, demokratin och folkhälsan i en gemensam produkt.

Vi tror att varumärket ska stå starkt på egna ben och inte förknippas för mycket med Kiruna stad och centralort. Utan snarare kopplas ihop med en livsstil utanför stan. Gärna så nära som möjligt, men även i byar i Kiruna kommun. Luossavaara har stort värde *att komma till* och ger med ett bra utbud något att *ta med hem*. Exempel på detta är utvecklingen av snowboard- och freeskisporterna där anläggningsdriften bidrar med en mötesplats för åkning i park som sedan smittar av sig och blir till egenuppförda miniparker i Soppero med flera.

Unga människor (under 35 år) är mest mobila och därför är det viktigt att den stor del av Luossavaaras framtida utformning och kommunikation arbetar mot en målgrupp 20–35 år. Projektet ska och kommer att vara superviktigt för barnfamiljerna och Kirunas attraktivitet mot dessa, men det är inte primär målgrupp i en framtida kommunikationsbudget.

Hållbarhet och social hållbarhet är en viktig del av kommunikationen. Samtidigt som utförsäkning kritiserar för hög energiåtgång vid snöläggning hamnar skidåkning före både

issporter, längdåkning och simverksamhet vad gäller utsläppsnivå per aktivitetstimme*. Inom förstudien tittar vi också närmare på kollektiv förbindelse, samverkan med Fritidsbanken och varumärkespositionering med ekologiska utrustningstillverkare som del i hållbarhetsprincipen.

Begreppet social hållbarhet blir extra relevant i fråga om dels utövande genom livet och det sociala kontraktet som del i utförandet. Tillhörighet med samtida överskridande uttryck och aktivitet har en nästintill magisk möjlig verklighet på Luossavaara med sporter där utövare kan finnas med aktivt upp till pensionsålder och då ta vid i en ny grupp vars verksamhet startar vid den tiden i livet.

*Analys från artikel i Dagens Nyheter. Länk nedan (prenumeration krävs)

[Johan Esk: Bassänger slipper konstigt nog konstsnöns kritik - DN.se](#)

Statistik differens mellan män och kvinnor

Folkmängd efter ålder och kön, Kiruna kommun, 2023-12-31*

Kiruna				
Ålder 15-44	Kvinnor	Män	Underskott kvinnor	Diff i %
15-19	534	632	-98	-8,40%
20-24	492	709	-217	-18,07%
25-29	643	856	-213	-14,21%
30-34	766	973	-207	-11,90%
35-39	703	842	-139	-9,00%
40-44	566	676	-110	-8,86%
Summor	3704	4688	-984	-11,73%

*Källa: Regionfakta

<https://www.regionfakta.com/norrbottnens-land/norrbottnens-land/kiruna/befolkning-och-hushall/befolkning/befolkningsstruktur/>

4. Hur arbetar vi med tydlighet om vad projektet innebär för Kirunas attraktivitet och mottagarkapacitet för nya kommunmedborgare? För politisk förankring.

Under förstudien har vi arbetat med förankring och metoder för förankring på flera sätt. Vi har arrangerat så kallade förankringsträffar där kommunen, föreningarna och näringslivet har träffats och utbytt perspektiv. Vi har arbetat med utformning av lagarbetet inom Kiruna kommun som ägare av anläggningen, planmonopolet och den huvudsakliga potentialen. Vi har också producerat filmer och illustrationer som publicerats på Kiruna växers [hemsida](#).

En intern arbetsgrupp i kommunen behöver tillsättas med prioritering inom den egna arbetsbeskrivningen för framdriften av ett vidare utvecklingsprojekt. Detta med utgångspunkt från ett politiskt inriktningsbeslut på minst 3 år. Utformningen av omgivande process grundläggs genom direktiv från kommundirektör.

Projektgruppen behöver “dela kansli” med en representant för det kommersiella näringslivet. För att på både kort och lång sikt kunna skapa attraktiva paket och avtal för sponsring och medfinansiering. Med “dela kansli” menar vi att faktiskt arbeta nära varandra i vardagen. Antingen på samma kontor eller alldeles intill.

Breda utvecklingsmöten bör arrangeras vid två tillfällen varje år: För förädling av idéer och samarbete, för politisk förankring och beslut, för sponsring från näringslivet. Se mer om detta under fråga 5 nedan.

Vi vill särskilt dela med oss av kvalitén i den viktiga förankringen i relation till målbilden för ett attraktivare Kiruna. Ett uttalat mål för vidare projekt är att stimulera miljön för kvinnor 18–40 år. I förankringsmöten specifikt organiserade för denna demografi lyfts den visuella bilden man möts av på Luossavaara vid ankomst till och vistelse på platsen. För att Kiruna ska vara attraktivt behövs en attraktiv miljö. Både vad gäller utbud men samtidigt den estetiska ramen och fräschören för en trygg och positiv upplevelse. Detta är smart. Håller man det snyggt och fräscht är det något man månar om. Något eget. Detta blir grunden till ett vardagsrum utomhus där människor kan träffas vilket i förlängningen utgör det hem man vill komma till och bo kvar i.

5. Hur bedriver vi allt detta i ett väl genomfört sjuårigt projekt?

Det viktigaste såhär långt är att vi nu har skapat och delat en vision för den stora potentialen som Luossavaara har. Det återstår dock ett arbete att nu förankra visionen bredare även politiskt. Vi i förstudiegruppen anser att den i och med genomfört arbete är väl förankrad hos kirunas medborgare med representation för de ideella föreningarna, kommunala tjänstemän, Kiruna växers medlemmar och även den potentiellt stora samarbetspartnern LKAB.

För att nyttja detta fina momentum och intresse är det nu av yttersta vikt att upprätthålla framdriften med nya investeringar och invigningar varje år.

- För detta krävs politiskt inriktningsbeslut utifrån av förstudien föreslagen investeringsplan (Sådana politiska inriktningsbeslut är vanligen på 3 år).
- Löpande träffar med referensgruppen 2 gånger/år för fortsatt vision, förankring och investeringsbeslut. Vi kallar dessa för vår- och höstmöten inom projektet.
- Varje år ta investeringsbeslut enligt plan. Med 1–3 års leveranstider.
- Möten och investeringsbeslut bereds av Kiruna kommuns enhet med ansvar för Luossavaara fritidsområde. Ansvarig avdelningschef leder arbetet i samråd med kommundirektör.

Förslagsvis ställs projektet upp enligt följande huvudresurser och grupperingar:

- **Referensgrupp ca 25 personer – 2 träffar per år**
- **Projektgrupp 6-8 personer – sammanträder månatligen**
- **Styrgrupp 5 personer – sammanträder 4 gånger per år**

Referensgruppen

En referensgrupp bör bestå av ca 25 personer, eller mer, som träffas 2 gånger per år. Här ingår både projektgruppen och referensgruppen samt representanter från relevanta föreningar. Till dessa träffar bör bjudas in generöst. I likhet med förstudiens förankringsträffar.

I referensgruppen bör nedanstående vara representerade:

- Kommunstyrelse
- Politisk opposition
- Berörda och intresserade föreningar
- Kirunabostäder
- Kiruna Lappland
- LKAB
- Viscaria
- Min Odöda Giron
- Kiruna växer
- Kiruna kommuns tillväxtenhet
- Kiruna kommuns kommunikationsavdelning
- M.fl.

Projektgruppen

En projektgrupp bör bestå av 6-8 personer som träffas månatligen.

- Kiruna kommun, avdelning fritid, 2 personer
- Kiruna kommun, stadsbyggnadsavdelningen, 2 personer
- Tekniska verken, 1 person
- Kiruna växer, 1 person
- Näringslivsrepresentation investering & sponsring (dessa personer representerar de för tillfället mest aktiva privata parterna)

Projekt- och processledning räknas till 50–75% av tjänst och kan ingå i annan funktion antingen från Kiruna kommun eller annat huvudmannaskap. Avgörande är den specifika kompetensprofil som efterfrågas med bred kulturbyggande erfarenhet och platsspecifik förståelse. Allokeringen för projekt- och processledning föreslås mot ett minimum av tre år i taget.

Styrgruppen

Styrgruppen föreslås inledningsvis bestå av relevanta kommunala tjänstemän och en representant från Kiruna växer. Förstudiegruppen anser att denna utveckling av Luossavaara, och bostäder enligt Tiny Village-konceptet på Luossavaara, är strategiskt väldigt viktigt för Kiruna och Kiruna kommun. Med anledning av detta bör styrgruppen vara sammansatt på hög chefsnivå inom Kiruna kommun.

Förslag till styrgrupp:

- Kommundirektör
- Avdelningschef fritid
- Processledare Luossavaara fritidsområde
- Planchef samhällsbyggnad
- Näringslivsrepresentant från Kiruna växer

Berget

(Se bilagor *Berget*, under *bilagor*, sid 59)

Luossavaara har en unik position i Kiruna. Berget syns från hela staden, även när centrum hamnat på en ny plats 3 km från den gamla. Här finns 360 grader utsikt tillgängligt med bil 10 min från flygplatsen. Berget utgör en utgångspunkt till kringliggande natur och fjällvärld samtidigt som det rymmer gatukultur och tävlingsidrott. Luossavaara är en plats som kirunabor regelbundet besöker både organiserat och spontant, året runt.

Huvudmannaskap

Lifanläggningen Luossabacken har ett uttalat behov av underhåll parallellt med ett ökat behov inom infrastruktur och fastighet inför beslut om föreslagen utvecklingsidé. Fortsatt drift med kapacitet att hantera etableringen av ett äventyrsberg baseras på signifikanta investeringar med grund i näringslivsstöd/sponsring och/eller medel från fonder inom EU och statligt styrda organ såsom Riksidrottsförbundet/SISU och Allmänna Arvsfonden.

Nuvarande driftsform, där anläggningen i sin helhet drivs av kommunen, innebär en mycket attraktiv prisnivå för besökare. Det är av stor vikt att denna nivå vidhålls för god tillgänglighet. Det är också avgörande att såväl anläggning som fritidsområde utvecklas i ett fortsatt demokratiskt förfarande och kommer den breda medborgargruppen bäst till gagn.

Preliminär utredning av potentiella driftsformer omfattar fortsatt kommunal drift, omställning till stiftelse eller bildande av kommunalt eller privat aktiebolag som övertar delar av eller hela driften.

- Fortsatt kommunal drift anser vi har svagheter inom försäljning, utöver liftkort och särskilt liftkort till Kirunabor, barn och ungdomar. En fristående aktör har bättre och mer naturliga förutsättningar att sälja reklamtyor, respektive utveckla och sälja in attraktiva och kommersiella event och verksamheter på berget.
- Stiftelseformen är att se som en förvaltning av kontinuerligt återkommande insättningar och kan vara en bra form i det läge huvudintäkten kommer från näringslivet. Driftsformen ger 100% kontroll för vald stiftare och kan samtidigt operera enligt fastslagna principer som är offentligheten till gagn. Detta förutsätter kontinuerlig tillförsel av kapital från stiftaren/stiftarna.
- Ett privat bolag ger bredare möjligheter att söka medel från strukturfonder inom EU och har störst flexibilitet för verksamhetsutveckling. För att trygga det offentliga perspektivet bör kommunen vara delägare. För att bibehålla den breda möjligheten till offentlig medfinansiering och smidiga upphandlingar kan ett offentligt minoritetsägande anses lämpligt.

Förstudiegruppen ser en relevant potential i hantering av evenemang och försäljning av varor och tjänster som del i utformningen av ett finansiellt självbärande äventyrsberg. I denna analys prioriteras ett privat alternativ som del i fortsatt utredning.

Oavsett vägval framhävs möjligheten för och behovet av en eller flera mindre aktörer med avgränsad och anpassningsbar affärsdrift för ett flertal verksamheter i samverkan med huvudaktören för anläggningsdriften. Det är av avgörande betydelse att kommande beslut och avtal i förverkligandet av ett äventyrsberg baseras på transparenta och utvecklingsorienterade underlag med både tillväxt och tillgänglighet i fokus.

Marktillgång

Befintligt arrende mellan Kiruna kommun och LKAB tillåter yta och karaktär för föreslagen utvecklingsplan. Marksituationen har alltså inte identifierats som något problem.

Maskiner

Pågående samverkan mellan kommun och näringsliv har nyligen stärkt Luossabackens maskinhall. För utveckling av fullskaliga elitarenor finns behov av vidare investeringar som anläggningen efterfrågar i fortsatt näringslivssamverkan.

Förslagsvis sammanställs av Kiruna kommun och utvecklingsprojektet investeringsplaner för 3–5 år avseende bergets maskinpark.

EI & VA

Anläggningen har LKAB nät som nätägare. Preliminär information i beräkningar från Tyréns visar ett behov på ca 2MW vilket enligt nätägaren är möjligt att ansluta i dagsläget.

Vatten och spillvatten ansluts vid befintlig spillvattenpumpstation. Behovet antas möjligt att ansluta till det kommunala nätet med självfall. En beräkning från Tyréns med beskrivning av behov och funktion för VA är genomförd.

Se särskilt bilaga *Utredningsdirektiv infrastruktur Tyréns 240524*

I konceptet beskrivna logi-byar och caféer är beaktade. Däremot är inte anslutning av nuvarande toppstuga behandlad. Förstudiens slutsats är att projektet med toppstugan fullt ut bör integreras i helhetsupplevelsen och vidhåller behovet av utökad investering som ger

toppstugan tillgång till vatten och avlopp för en komplett upplevelse på den så betydelsefulla Luossatoppen.

Belysning

Tidigare investeringar för belysning har varit avgörande för kvalitén i Lussabackens serviceutbud. Planerade investeringar 2024 utgör en ytterligare höjning för säkerhet och attraktivitet i befintliga nedfarter. Delar av anläggningens ytterkanter har fortsatt behov av ny belysning tillsammans med behovet hos nytillkommande arenor.

Behovet för adekvat belysning är beräknat till 50 lux/25m räckvidd generellt över områdets nedfarter. Vid uppförande av en elitarena för Big Air och målsättningen att arrangera TV-sänd världscup uppgår behovet till 1 000 lux/50m räckvidd.

Se särskilt bilagor Teknisk beskrivning belysning 50 lux/1 000 lux

Anläggande av komplett multiled, parkeringar, busshållplats och nytt familjeområde medför en upplyst passage från den nytillkommande järnvägsstationen, via Kiruna C och fram till en stugby i Tiny villages-format vid Luossavaaras nordvästra sluttning.

Ekonomi

Köpcentrum-liknelsen

Ett pedagogiskt sätt att beskriva äventyrsberget och dess olika delarenor är att likna det vid ett köpcentrum. Ett köpcentrum består typiskt av en fastighetsägare som hyr ut lokaler/ytor till butiker att bedriva sin verksamhet/försäljning i.

Fastighetsägarens affärsmodell utgörs av att investera i en modern byggnad på en bra adress och tillhandahålla en komplett och attraktiv infrastruktur hela vägen från de automatiska entrédörrarna till rulltrapporna, renhållningen och fastighetskötseln.

I vår liknelse för framtiden är Kiruna kommun till stora delar att likna vid denna fastighetsägare som driver köpcentrat och dess infrastruktur. (Med en stor skillnad. Liftarna är inte att likna vid rulltrapporna; då liftarna är bergets inkomstkälla.)

Liknelsen görs enligt följande:

Kiruna kommun står för all direkt och indirekt infrastruktur och alla grundförutsättningar för bergets helhet. Såsom el, vatten och avlopp, pistning av backar, snöproduktion, snöröjning, preparering av cykelbackar, parkering, busslinje, information samt säkerhet. Allt dessa är rena driftkostnader motsvarande de att äga och driva ett köpcentrum. Och i vårt fall alltså också den inkomstbringande liftverksamheten (även om också denna verksamhet ska vara en resultatenhet). Vi har helt enkelt dragit gränsen här: berget med sina liftar, nedfarter, parkeringar, tillgänglighet och infrastruktur är fundamentet för vårt köpcentrum. I vilket privata aktörer kan hyra/arrendera en yta/lokal med tillhörande infrastruktur för sin kommersiella verksamhet. Denna hyra kan vara fast, omsättningsbaserad eller en blandning där en del är fast och en del är omsättningsbaserad.

Några exempel på verksamheter och dess möjliga förhållande till vårt så kallade köpcentra-liknande koncept:

Arena/verksamhet	Typ	Intäktskällor	Form för hyra
Hundarena	I huvudsak kommunal fritidsyta	Reklamplatser	Andel av reklamintäkter
Big Air	Kommersiell potential	Dagspass, reklamplatser, lägerverksamhet, event	Fast grundhyra + rörlig andel av försäljning av dagspass och reklammytor
Café-verksamhet	Kommersiell	Försäljning	Fast grundhyra + rörlig andel av omsättning
Stentrappa (s.k. sherpatrappa)	Kommunal fritidsyta	Inga eller möjligen reklamplats	Del av reklamintäkt
Tiny Villages - logi	Kommersiell logiverksamhet	Logiuthyrning	Fast arrende + omsättningsbaserad hyra
Grillplatser	Kommunal fritidsyta	Inga	Ingen
Skidområde för barn	Kopplad till intäkt för liftkort, men med demokratisk prisbild.	Liftkort + reklamplatser	Rörlig avgift som andel av reklamförsäljning

Exempel säljbara reklammytor på big air-anläggning. En anläggning som också säljer egna dagspass.

Upplevelse & kommunikation

(Se bilagor *Upplevelse & kommunikation* under *bilagor*, sid 59)

Under 2024 färdigställs Trafikverkets nya rastplats efter E10 vid foten av Luossavaara. Utöver en välkommen möjlighet till vila för trafikanter innebär detta ett oerhört lyft för Luossavaara och det projektförslag som förstudien resulterat i. Grunden till detta är det omfattande restaureringsprojekt av omgivningen som nu genomförs och hur detta speglar upplevelsen av att besöka Luossavaara.

Återkopplingen från förankringsarbetet är tydlig. Tillgänglighet, trivsel och design är avgörande för både befintligt och tillkommande utbud. Vid särskild dialog, direkt riktad till huvudmålgruppen kvinnor 18–40, beskrivs intryck, fräschör och formspråk som de viktigaste aspekterna att åtgärda tätt följt av information och access. Dessa frågor rör bemötande, omhändertagande, trygghet och gestaltning och behöver formuleras i kommande budgetarbete tillsammans med riktlinjer för designspråk och visuell upplevelse.

Förstudien sammanfattar behovet av dedikerad personal och resurser för gästbemötande som den naturliga startpunkten. Arbetet kan med fördel börja direkt med prioritering och fokus på gästupplevelsen, därefter behöver resurser tillsättas för kommunikation och design. Informationstavlor, en digital portal, skyltning, logotyp, färgkoder och offentlig konst är exempel på åtgärdsområden.

Parallellt med behovet av ordning och stärkt kommunikation uttrycker respondenterna i förankringsarbetet känslan av stark anknytning och stolthet till och för Luossavaara. En plats där man kan vistas många av dygnets timmar hela året och ett självklart utflyktsmål tillsammans med besökande gäster. Detta tydliggör bergets värde för Kiruna. Med rätt strategi och verktyg växer detta värde exponentiellt mot finansiell bäring för funktionell drift, vidare investering och med detta ett rejält lyft i fritidsutbudet för kirunaborna.

Arenor

(Se bilagor *Arena* under *bilagor*, sid 59)

Det offentliga utomhusrummet och de kommersiella delarenorna

Luossavaara med omnejd utgör en övergripande arena för fritidsliv utomhus. Här finns en tilltalande miljö och en liftanläggning med potentialen att uppnå hög status som Äventyrsberg. Vi ser möjligheten att tillföra en ny del till äventyret genom invigning av ny arena varje år och genom utvecklingen av dessa delarenor succesivt finansiera helhetsupplevelsen.

Genom konsultation från expertis inom anläggande och underhåll av både sommar- och vinterarenor konstateras väldigt goda möjligheter för berget och liftanläggningen att utvecklas till en attraktiv året runt-destination. Terräng och områdeskaraktär har rätt förutsättningar för etablering av tränings- och tävlingsanläggningar på högsta elitnivå inom sporterna freeski och snowboard med fokus på grenarna slopestyle och big air. Hit hör också den geografiska närheten mellan internationell flygplats, kirunas stadskärna och den högalpina fjällvärlden. Till exempel ser vi just nu tillfälle att marknadsföra berget mot Danmark och Frankrike, då vi har direktflyg mellan Kiruna, Köpenhamn och Paris under kommande vinter. Historiskt har Kiruna Airport i långa och korta perioder trafikerats internationellt.

Arenakonceptet kan mot denna bakgrund delas in i två segment. Dels den öppna, offentliga fritidsgården väl lämpad för alla från enskilda besökare till familjer och friskvårdskollegor, och dels de kommersiella och mediavänliga delarenorna anpassade för träning och tävling.

En viktig notering som parallell till bilaga *Investeringsbeskrivning mot 2030 240704* gäller angivna datum för beslut mot inriktning och investering. Datumangivelserna presenteras inför aktuellt etableringsår med målet att sörja för trygg och korrekt hantering av upphandlingsprocessen inom offentlig sektor. Eventuella framtida förändringar i huvudmannaskap kan i förlängningen påverka förutsättningarna i denna hantering. Förstudien vidhåller behovet av framförhållning i föreslagen investeringsprocess för en effektiv och säker utvecklingsprocess, oavsett ägar- och driftsform.

En marknadsplats för sponsring

Arenor för internationella arrangemang erbjuder möjligheten att lyfta blicken och etablera sponsorskap med internationell tyngd. Kiruna kommun har fritidsutskottets bifall i beslut att tillåta sponsorreklam och skyltning med arenanamn inom fritidsverksamhetens arenor.

I och med de möjligheter som Luossavaara erbjuder skapas inte bara nya marknadsföringsytor - karaktären går även att lyfta till internationell toppnivå vilken erbjuder ytterligare möjligheter för Kiruna att synas globalt. Detta ger i sin tur en kvalité för lokala aktörer att ta del av och utvecklas genom marknadsföring i en internationell kontext.

Det offentliga utomhusrummet

Ett fritidsområde för umgänge, familj och besökare

Sammanfattning

Luossavaara har goda möjligheter att utveckla tränings- och tävlingsarenor i världsklass för föreningar att växa och få välkomna elitåkare på tävlingar och träningsläger. Men berget med tillhörande anläggning och fritidsområde är i huvudsak en angelägenhet för nuvarande och tillkommande kirunabor i allmänhet. Den viktigaste arenan är därför en samlad plats för familjer, tonåringar och äldre för rörelse och gemenskap. Vi lyfter fram ett arenaperspektiv i tio delar som passar för alla, året runt:

Beskrivningar

1. **Toppstuga** – en värmestuga på toppen med där aktivitetsutveckling kan sträcka sig från norrskensspaning via poesikväll och geografistudier till catering och yoga
2. **Pistområde** – Luossabackens familjevänliga liftområde med nya pister och utökade parkområden indelade för åldersgrupperna 3-7, 8-12 och 13-18 år
3. **Ledsystem** – Konceptet Äventyrets mittpunkt ansluts med en multiled för året runt bruk från den nyttillkommande tågstationen via Luossavaara och vidare mot Ädnamvaara
4. **Cykelområde** – En komplett bikepark med olika parkområden samt downhill-leder blir tillgängliga via multileden och byggs ut mot omgivande ledsystem
5. **Pulkabacke** – En välbyggd pulka- och kälkbacke med ett tillhörande tubingområde för lättillgängligt nöje för alla åldrar.
6. **Skoteryta** – Skoterleder runt Luossavaara anpassas till omgivande utveckling och intressen för att knyts ihop kring en mötesplats med anslutning till familjeområdets service vid foten av Luossavaara
7. **Touringspår** – Ett avgränsat Touringspår som värnar utrymmet för touringaktivitet samt modelleras om till en stentrappa för en aktiv fritid under sommarmånaderna
8. **EPA-garage** – Ungdomar med EPA-traktor har ett dedikerat utrymme att meka och umgås under ungdomsgårdslänkande former
9. **Hundkultur** – En mötesplats med flera arenor i en av sveriges hundtätaste kommuner
10. **Servicebyggnad** – Nya parkeringar och en busshållplats länkas till en servicebyggnad med restaurang, uthyrning och kontor där Äventyrets mittpunkt och relevanta föreningar har sitt hjärta

Positiva samhällseffekter

- En multiarena utomhus i hög kvalitet för alla åldrar att träffas, motionera, fika, leka och sporta grundlägger en stark positiv känsla över livet i Kiruna
- Utökade och anpassade möjligheter att träffas för umgänge och rörelse i de förutsättningar vinterklimatet i Kiruna medför innebär hälsofördelar såväl fysiologiskt som psykologiskt

- Infrastrukturen beskriven för det offentliga utomhusrummet tillåter och stimulerar möjligheter för näringsidkare att profilera sig och i flera led bidra till ökad näringslivsdiversifiering i Kiruna
- Satsningen samlar aktiviteter och invånare vilket både behöver och stimulerar nuvarande och tillkommande föreningsaktivitet samt möjliggör såväl den politiska och ekonomiska viljan till utökad infrastruktur för föreningslivet

SWOT

Styrkor

- Bred uppslutning hos medborgarna i Kiruna
- Starkt stöd från Kirunas näringsliv
- Praktiska och funktionella geografiska förutsättningar

Svagheter

- Omfattande utvecklingsprojekt med små interna resurser inom offentlig sektor att tillgå
- Krävande administrativ process med överlappande riksintressen

Möjligheter

- Ett stilexempel på välkommen samverkan mellan näringsliv och offentlig sektor
- Flera delar av arenan tillämpbar för sponsring av arenanamn som del i finansieringsmodell
- Möjlighet för Kiruna kommun att engagera en konstruktiv offentlig dialog kring intresse och prioritering i kommande översiktsplan för ett livskraftigt samhälle med sikte mot 2040

Hot

- Den byråkratiska processen och dess begränsningar i tolkning och prioritering vid hantering av flera intressegrupper samt kopplingen till myndighetsutövningen i den fortsatta projektprocessen

Tidsplan

Den sociala, öppna och medborgarbaserade utvecklingsplanen följer en röd tråd ända från tidigare investeringar 2017, följer antagna investeringar föregående år och riktas strategiskt fram till 2030.

Utökning

Fler områden går att tillsätta runt om Luossavaara och sträcker sig från bland annat klättring/isklätrring till sportfiske, vattenskidåkning (Nukutusjärvi) och dirtbike. Både för nuvarande och potentiellt tillkommande områden kan utveckling varierad utsträckning ske mot fler kommersiella arenor beskrivna nedan.

Vi vill både inom ramen för förstudiens specifika avgränsning, men också utanföriggande område för potentiell expansion, understryka behovet av att redan innevarande kalenderår etablera utveckling av Luossavaara fullt ut i pågående uppdatering av områdets kommunala översiktsplan.

I det offentliga utomhusrummet ingår också de vidsträckta strövområdena runt Luossavaara och Kiruna. Det är en av anledningarna att vi valt namnet "Äventyrets mittpunkt".

De kommersiella delarenorna

Anläggningar som i Kiruna erbjuder möjlighet att träna, tävla och agera globalt

I detta stycke beskrivs äventyrsbergets delarenor i bemärkelsen *hur* och *när* de bör anläggas samt *varför* de är viktiga för framväxten av äventyrsberget mot dess fulla potential.

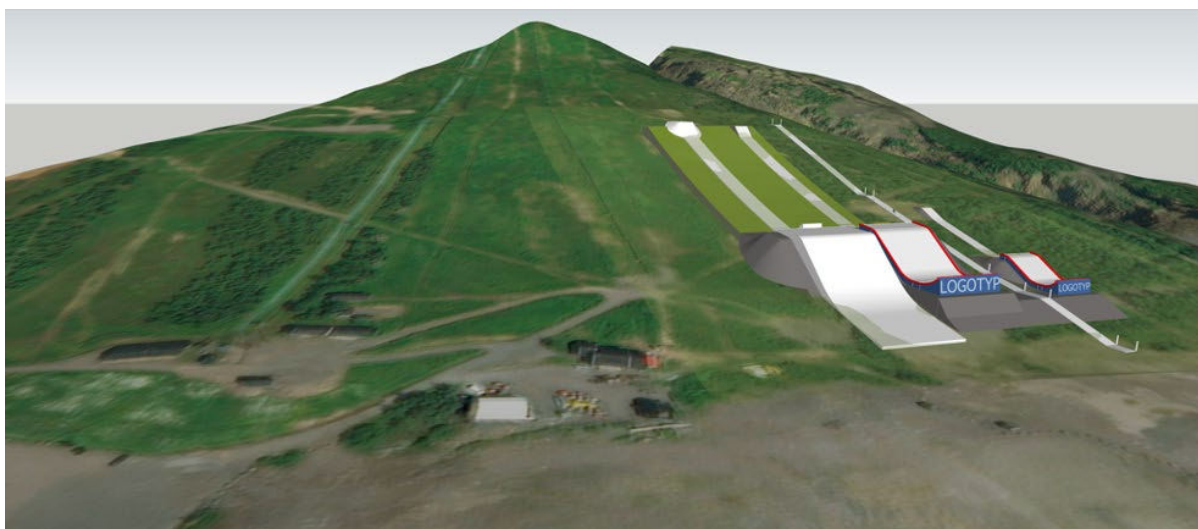
De olika delarnorna förhåller sig till varandra enligt presenterad utvecklings- och investeringsplan. Genom att följa planen utvecklas upplevsedesignen på ett sammanhållet sätt år för år med löpande progression utan att skapa stopp i driften eller för omfattande arbetsområden.

Det handlar om att sy ihop arena- och infrastrukturutvecklingen så att det skapas starka sammanhängande upplevelser för alla åldrar i målgrupperna under var tid i bergets utveckling.

Utvecklings- och investeringsplanen för delarenorna och den nödvändiga infrastrukturen innefattar:

- Datum för inriktningsbeslut
- Datum för investeringsbeslut

Big Air

Sammanfattning

Arena Big Air innebär en komplett arena för träning och tävling på högsta elitnivå kombinerad med ett område för yngre barn och uppåt, samt anpassat för varierade behov (exempelvis sitski/biski). Arenan utgörs av tre delar och kan i sin helhet nyttjas året runt. Etablering sker med en konstruktionsplan som genererar rekordsnabbt säsongstillträde till snöhopp på högsta elitnivå samt med tillhörande servicebyggnad, lift, belysning och övrig teknik nödvändig för fullskaligt nyttjande för en bred målgrupp året runt.

Teknisk beskrivning

- En bred jordvall i tre delar. Två landningsområden i form av sluttande air bags i två storlekar samt ett landningsområde för snölandning i fullstort big air hopp. Den mindre air bagen utformad för barn från 5 år samt anpassad för nyttjande med sit ski/biski)
- Belysning 1 000 lux för ljussättning under tv-sändning live året runt
- Begagnad knapplift för egen transport inom arenan
- Byggnad för omklädnad och hygien, 50m²

Tillägg

- Behov, tillgång och beräkningar för el och VA är förberett och den del som krävs för arenans drift ingår i beräknad budget
- Utanför arenabudget finns färdigställt direktiv med egen budget för parkering (inkluderat handikappaccess) och vägenslutning 1 min från europaväg (E10) och fram till arenans avslut, servicebyggnad och lift
- Anläggningen följer internationell standard och färdigställs med besiktning enligt gällande regelverk och säkerhetsföreskrifter för alpinanläggningar

Positiva samhällseffekter

- Grundinitiativ från aktivt föreningsarbete med en omfattande ytterligare boost att vänta vid etablering
- Följer grundläggande måttsättning av internationell standard för arrangemang av FIS världscup big air för freeski och snowboard vilket möjliggör såväl nationell som internationell reseanledning
- Världsunik träningsarena inom sporter med kraftfullt avtryck i sociala medier där varumärket Kiruna tillåts växa
- Kvalitén i föreslagen arena bidrar till trygghet och underlag för investeringar i anläggning, verksamhet och logi vilket stärker mottagarkapaciteten på orten

SWOT

Styrkor

- Stark klubbverksamhet för nyttjande, intresse, mindre arrangemang och gästmottagande
- Geografiskt vindskyddat läge för aktuell verksamhet
- Möjlighet att bygga en tävlingsarena inom liftanläggningens område samt som del av ett större koncept med fullskaligt äventyrsberg
- Etablering av kombinerad vinter och sommaranläggning har driftsfördelar året runt och innebär ett gynnsamt förhållningssätt till flera led i pågående klimatanpassning
- Unik arena både vad gäller utformning med kombinerad landning snö-airbag men också i kvalitet och geografisk tillgänglighet

Svagheter

- Hög investeringströskel
- Begränsningar i nuvarande anläggningsdrift att hantera en fullskalig big air-anläggning

Möjligheter

- Möjlighet att forma en världsunik träningsprodukt för internationell läger- och tävlingsverksamhet inom idrotter starka i Norden och inom den olympiska rörelsen
- Gynnsamt läge att attrahera små och medelstora företag och skapa infrastruktur för att driva en intäktssäker verksamhet
- Unikt läge för Kiruna stad att positionera sig som värd för ungdomspopulära och mediastarka sporter
- Med grund i politiskt tagna beslut om sponsring av arenanamn utgör en Big Air-arena den starkaste marknadsplatsen i projektbeskrivningen, där lokal sponsring kan växlas upp mot ett internationellt perspektiv

Hot

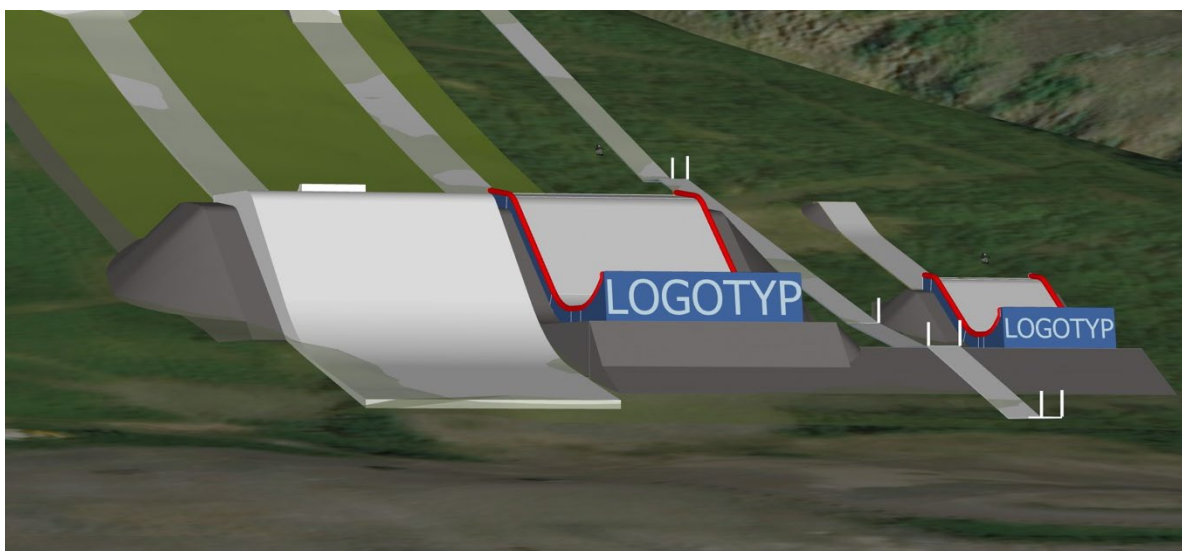
- I takt med förändrat klimat utvecklas liknande anläggningar för året runt-verksamhet vilket medför konkurrens (det finns alltså anledning att göra denna investering tidigt för att vara först ut och ta den marknadsplatsen)

Varför 2026

- En big air arena innebär en kraftfull investering som på ett permanent sätt etablerar Kiruna som värd för tävling och träning på högsta internationella nivå. Med befintlig bas i kompetens och teknisk presentation kan beskriven arenaprodukt färdigställas till hösten efter kommande vinter-OS.
- Inriktningsbeslut: 240901
- Investeringsbeslut: 241201

Primära systemarenor

- Slopestylearenan i befintlig samt tillkommande park
- Logi i Tiny Villages för att vara attraktiv mot träningsgrupper

Exempel säljbara reklamytor på big air-anläggning.

Hundsport

Sammanfattning

Arenan för hundsport täcker ett tränings- och tävlingsområde för draghund, agility m.m, samt en slinga för draghundsaktivitet. Dessutom ansluts hundrastplats och vistelseytor från det större allmänna området för hundkultur att mötas, samverka och utvecklas på.

Teknisk beskrivning

- Yta för jaktträning, agility, utställningar med mera ca 2 000m²
- Spår för draghund som aktivitet och för träning
- Avgränsade instängslade områden
- Ytskikt i olika material (gräs, sand och grus) samt utrustning som hinder och hopp
- Föreningsbyggnad och förrådslokal

Positiva samhällseffekter

- Kiruna är en mycket hundtät stad och majoriteten av föreningsanslutna utövare inom hundsport är kvinnor. Kulturen för hundsport är således en viktig pelare i folklig förankring och fritidsutveckling med fokus på kvinnor 18–40 år. En arena för hundsport utformad och kopplad till den sociala mötesplatsen Luossavaara är ett prioriterat område för Äventyrets mittpunkt att stimulera en positiv samhällsbild.

SWOT

Styrkor

- Stor grupp kvinnliga utövare inom kulturen kopplad till arenan

Svagheter

- Låg möjlighet till intern avkastning för arenan

Möjligheter

- Samla hundsporten i Kiruna på en gemensam mötesplats för flera inriktningar
- Knyta ihop hundsport med hund som personligt intresse och skapa en social miljö med god demografisk blandning för Luossavaara året runt

Hot

- Inga specifika hot identifierade

Varför 2027

- Hundsporten är högaktuell och en investering vore önskvärt omgående. Med anledning av föreslagen strategisk följd för infrastrukturutveckling prioriteras en komplett arena för hundsport 2026–2027. Denna prioritering är föremål för

uppdatering och potentiell revidering där tillökning i investeringsportföljen kan tidigarelägga investeringen. Det är även möjligt att dela upp utveckling av arenan för hundsport i mindre delar och påbörja vissa investeringssegment tidigare.

- Inriktningsbeslut: 260901
- Investeringsbeslut: 261201

Primära systemarenor

- Det allmänna området runt Luossavaara
- Strövområden med leder i omgivningen.

Bikepark

Pumptrack, färdigställd augusti 2024

Sammanfattning

Under 2024 investeras 3 mnkr i en ny pumptrack-bana tillsammans med en stadigvarande utvecklingsprocess för områdets down hill-leder. Området tillåter att vidare etablera en av Sveriges största jord- och asfaltsparker för cykel där pumptrack-banan får sällskap av freestyle- och skillsområde. Tillsammans med vidare utveckling av down hill-lederna samt ledssystem mot kringliggande bergstoppar, kan Luossavaara bli ett centrum för en av Sveriges mest attraktiva cykelområden.

Teknisk beskrivning

- Asfalterad yta för cykling, del 1 ca 600m² samt del 2 ca 200m²
- Yta med jordhopp och terrängavsnitt ca 3 000m²

Positiva samhällseffekter

- Öppen yta utan entrékostnad med utformning att hantera tävlingsevenemang ger en demokratisk och samtidigt kommersiell arena
- Tillgänglighet för hela familjen i anslutning till möjlig hyra av utrustning samt en solfjäder av aktiviteter ger möjlighet till synergi i fritidsliv och folkhälsa

SWOT

Styrkor

- Nyttjande av frilagd yta med möjlighet att expandera till en av Sveriges största cykelparker

Svagheter

- Visst avstånd till stadskärna och bostadsområden för delar av målgruppen

Möjligheter

- Stärka sommarsporten och presentera bilden av Kiruna som en året runt-kommun
- Träffsäkert för attraktivitet gentemot nyinflyttade söderifrån då cykling i dessa former växer starkt i områden med barmark större delen av året

Hot

- Hanterbara utmaningar i marksammansättning och dagvattenhantering

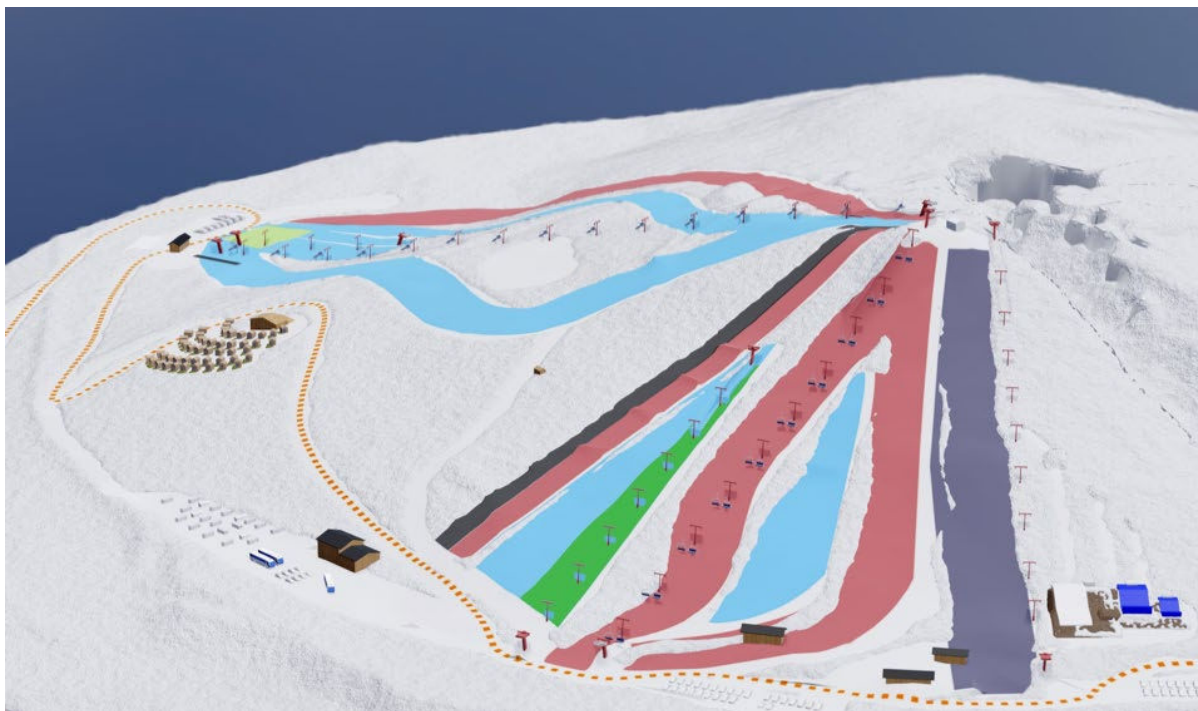
Varför 2024

- Delinvesteringen Pumptrack färdigställs under 2024 samtidigt som projektet inväntar beslut på ansökta medel från Allmänna Arvsfonden. Beviljas ansökta medel beslutas i slutet av året om fortsatt investering under 2025. Om ansökan avslås eftersöks alternativ för fortsatt investering med samma föreslagna tidsplan.
- Inriktningsbeslut: 231031
- Investeringsbeslut: 241201

Primära systemarenor

- Down hill för cykelsporten
- Caféverksamhet hela barmarksperioden
- Område hundkultur
- EPA-garage
- Som del i föreslaget familjeområde

Alpint

Sammanfattning

Slalomklubben KBK är en av Kirunas äldsta kvarvarande föreningar med en aktiv ideell verksamhet sedan 1920-talet. Alpin racing är således Luossabackens första tävlingsarena och som idag arrangerar internationella tävlingar.

En arena för alpint innebär en satsning på bättre lifttillgång, utökad belysning och generell grenspecifik infrastruktur. Luossabacken har tillräckliga mått för homologisering till Europa cup och i viss mån världscup i slalom och goda möjligheter att hålla lägerverksamhet under försäsong. En satsning på en utpräglad alpin tränings- och tävlingsarena attraherar en köpstark målgrupp till Kiruna samtidigt som den lokala klubben kan utöka idrottsverksamheten för barn och unga.

Teknisk beskrivning

- Analys av ny lift i nordlig riktning på tävlingsbackens högra sida
- Belysningsinvestering (förslag) 50-500 lux jämn spridning

Positiva samhällseffekter

- Tydlig satsning på traditionell idrott vid sidan av investeringar för nytillkomna sporter och uttryck på berget
- Stark popularitet för kvinnliga utövare
- Tävlingsarrangemang för en köpstark målgrupp

SWOT

Styrkor

- Stark och gedigen föreningsverksamhet för projektsamarbete
- Avgränsad nedfart där utövare kan träna och tävla avspärrat utan påverkan på anläggningsdriften

Svagheter

- Nedfarten har en liten och flack topografisk profil för alpin racing, endast vissa grenar kan utövas fullt ut på elitnivå

Möjligheter

- Ta vara på ett uttalat behov av träningsarenor i norr under november-december
- Attrahera arrangemang inom alpint som positionerar klubbverksamheten bland unga i Kiruna
- Tillsätta en ny lift som genererar tillgänglighet från botten av tävlingsbacken samtidigt som den servar en potentiell arena för Big air samt sitski/biski för Kiruna Handikapp IF.
- Hanteringen av topografin för en övre liftstation sammanfaller med pågående markplanering för toppstugan med tillhörande startramp

Hot

- Anläggandet av en ny lift på tävlingsbackens bortsida är enligt liftkonstruktörer sannolikt möjligt. Det innehåller dock ett mycket trångt moment med krav på omfattande markplanering i att dra liften till full höjd vid sidan av den nybyggda toppstugan.

Varför 2029

- Uppdatering av belysningen för alpint prioriteras redan 2024. Framåt gäller att stärka alpinsporten och KBK genom utökad maskinpark och förstärkning på personalsidan. Investeringar kommer således att ske löpande med förhoppningen att kulminera 2029 i samband med tillsättandet av en ny lift. Projektet är tekniskt komplicerat men genomförbart enligt liftbyggare med erfarenhet av projekt på Luossavaara.
- Inriktningsbeslut: 280901
- Investeringsbeslut: 281201

Primära systemarenor

- Big air
- Nya nedfarter

Slopestyle

Slopestyle-anläggningen har funnits redan innan förstudien, och det vi utrett är främst förbättrad belysning för att möta de högsta internationella kraven och effektivitet i snöförsörjning och underhåll.

Sammanfattning

Slopestyle-banan utgör idag en arena av europa cup-standard. Det finns underlag för att även här utveckla en världscuparena och nyttillkommen pistmaskin med vinsch ger möjlighet att utreda om backen tillåter denna nivå.

För lägerverksamhet är nuvarande arena kompatibel med lägerverksamhet på internationell elitnivå. Denna verksamhetsmöjlighet kommer också att tillta i och med avslutade verksamheter i alperna kommande 1-5 åren. Tillsammans med big air är utvecklingen av dessa arenor perfekta övergångar mellan arenor för idrott och hälsa samt Kirunas attraktivitet och destinationsvärde.

Det är relevant att understryka möjligheten som långsiktig och där marknadsandelen som går att teckna in idag kan minska med tiden om andra aktörer går före.

Teknisk beskrivning

- Fortsättning på genomförda insatser för markplanering
- Belysningsbehov 50-500 lux jämn spridning
- Täcka upp mörka zoner

Positiva samhällseffekter

- Stimulerar en stor grupp unga utövare i Kiruna
- Stärker en idrottskultur med utövande långt upp i ålder
- Hälsosamt momentum att stärka andelen kvinnliga utövare i relationen mellan stark samtida uppgång men historiskt låga tal

SWOT

Styrkor

- Stark och gedigen föreningsverksamhet att arbeta ihop med
- Möjlighet att öppna tidigt på säsongen då intresset för träningsarenor är stort men få anläggningar är öppna

Svagheter

- Backens fallinje begränsar storleken på hopp i banans femte avsnitt
- Arenan är relativt vindutsatt vilket innebär risk för stängda dagar

Möjligheter

- Ta vara på ett uttalat behov av träningsarenor i norr under november-december
- Utveckla ungdomssporten parallellt med elitsatsning då fler unga kan ta del av träningsförutsättningarna och erbjudas bra förutsättningar att positionera sig inom sin idrott

Hot

- Potentiell problematik med vinden

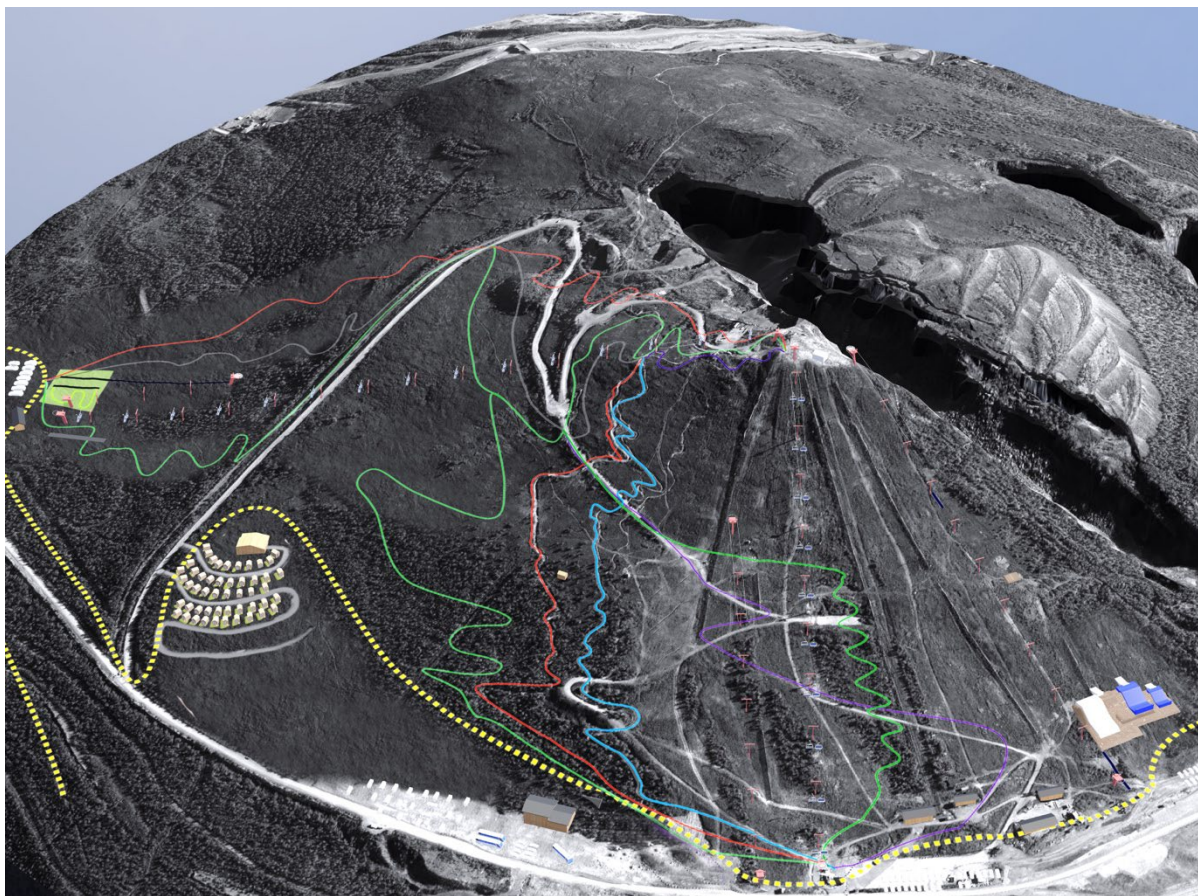
Varför 2023

- Investeringen för slopestyle som enskild arena är i huvudsak genomförd 2023. Fortsatt investering gäller belysning och blir del av investeringsposter under anläggningsutveckling. Mindre ingrepp för fortsatt markplanering sker löpande som del av den övergripande utvecklingen på berget.
- Inriktningsbeslut: -
- Investeringsbeslut: -

Primära systemarenor

- Big air

Down hill

De tunna färgade linjerna visar cykelsportens down hill-leder.

Sammanfattning

Den starkast växande utövargruppen tillhör cykelsporten på Luossavaara. Tidigare investeringar för grön led ger i dagsläget tillträde för hela familjen att nyttja sittlift för down hill och tävlingsverksamheten i backen är på uppgång.

Arena Down hill innebär ett samlat leddsystem där befintlig röd och blå led restaureras samt en svart led tillsätts. I beskrivningen av down hill-utvecklingen ingår också ytterligare en grön led med funktion för barnens utförsåkning vintertid. Tillsammans bildar lederna en arena för hela familjen såväl som Kirunas tillresta besökare.

Luossavaaras karaktär ger även fördelen att organisera träning och arrangera tävlingar i down hill. Parallellt med en reseanledning och ett familjeäventyr kan cykelsporten också bidra till den viktiga föreningsverksamheten sommartid och stärka Kiruna som attraktiv stad året runt.

Teknisk beskrivning

- Down hill-leder lutningsanpassade för nybörjare (grön), allmän (blå), avancerad (röd) och expert (svart)

Positiva samhällseffekter

- Idrottslig infrastruktur som stärker föreningsverksamhet året runt i Kiruna
- Utökad underlag för uthyrnings- och caféverksamhet i anslutning till anläggningsdriften

SWOT

Styrkor

- Väl avvägt berg för att utveckla cykelsport med grenen down hill
- Befintlig sittlift, nybyggd grön led samt blå och röd led med behov av restaurering
- Perfekt komplement till befintligt friluftsliv

Svagheter

- Lifttypen för Luossabackens sittlift har begränsningar i relationen hastighet/påstigning vilket medför en avvägning mellan köbildning och transporttid
- För besökare intresserade av cykling finns många cykelberg att välja mellan om reseanledningen endast är cykling
- Down hill-leder nyttjas sommartid och har ett relativt omfattande underhållsbehov varför anläggningen behöver personal med särskild kompetens under semesterperiod

Möjligheter

- Sommarsport som bidrar till aktiviteter året runt i Kiruna
- Vistelse på berget för midnattsolsupplevelse kan i och med utveckling av down hill-sporten berikas med aktiv fritid, både för kirunabor och besökande gäster

Hot

- Inga direkta hot identifierade

Varför 2024-2026

- Investeringar för down hill följer en utvecklingstrappa med start Grön led som avslutades 2023. Upprustning av Blå led föreslås under 2024 och vidare upprustning av Röd led och etablering av Svart led föreslås som ett tvåårsprojekt under 2025 och 2026. Inom arenautvecklingen för down hill ingår också ytterligare en Grön led i ett kraftigare uttryck som även kommer att fungera vintertid. Utvecklingen av downhill blir på detta sätt en pågående process över flera år som både skapar leder för alla och genererar invigningar varje år. Samtidigt kan cykelkulturen växa med stärkt kompetensutveckling och hantering av underhållsarbete parallellt inom investeringens ram.

- Inriktningsbeslut: 240612 samt 240901
- Investeringsbeslut: sommar 2024 samt 241201

Primära systemarenor

- Bike park
- Familjeområde

Förstudiegruppen tillsammans med Kiruna kommuns tjänstemän, entusiaster inom cykelsporten och KSO, Mats Taaveniku.

Benchmark & konkurrens

(Se bilagor *Benchmark & konkurrens*, under *bilagor*, sid 59)

I en inledande benchmark har vi jämfört Luossavaara med andra etablerade sportberg av liknande karaktär. Jämförelsen har stärkt självförtroendet att Luossavaara skulle kunna ta en position och växa fram till ett resmål och en reseanledning. Samtidigt som vi höjer utbudet för kirunaborna, och deras stolthet över en attraktiv hemstad som finns med på den svenska och europeiska kartan över äventyrsanläggningar.

Huvudpunkter:

- Unikt äventyrsberg: Luossavaara har potentialen att erbjuda premiumupplevelser året om, med aktiviteter som utförsåkning, längdåkning, cykling, norrskensturer och midnattsolsvandringar.
- Målgrupp: Platsen är tänkt att vara tillgänglig och attraktiv för elitutövare, motionärer, barnfamiljer, turister och lokalbefolkningen.
- Konkurrensanalys: Vi har genomfört en inledande översikt av konkurrenterna, inklusive Kläppen, Riksgränsen, Åre, Järvsö, Dundret, Kåbdalis, Idre fjäll och Isaberg. Varje anläggning har utvärderats baserat på deras styrkor och svagheter, samt deras marknadspositionering.
- Sammanfattande intryck: Luossavaara har en längre säsong, lägre pris, närmare till flygplats och stad, goda möjligheter att konkurrera med brett och kvalitativt utbud samt en överlägsen park för elitutövare jämfört med många av konkurrenterna.

Strategiska överväganden:

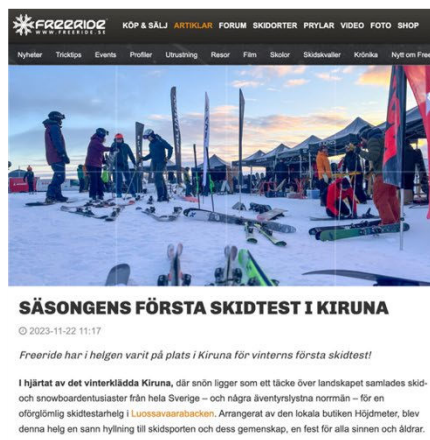
- Varumärkesintryck: För att sticka ut bör Luossavaara överväga att använda en annan färg än turkos-blå. Inslag av neon, rosa eller gult kan verka kraftfullt. Naturmaterial och potensen i dova basfärger bör också undersökas. Designen bör vara ungdomlig och nytänkande, med en känsla av mänsklighet och innovation.
- Visuell representation: Kontraster, 3D-modeller och handritade illustrationer föreslås för att ge en unik och tilltalande visuell upplevelse.

I förstudien har vi således skapat en initial bild av konkurrenterna och deras varumärken för att kunna forma vår egen strategi för att göra Luossavaara till en ledande destination för äventyr och rekreation året om.

Den långa säsongen och fina kvaliteten på Luossavaara lyfts fram av Sven Thorgren, professionell snowboardåkare. [Se filmen här.](#)

Mediaexponering under förstudien

Som en parentes är det värt att nämna att vi redan under tiden för förstudien har fått positiv exponering i medier som P4 ochh NSD men också branschpress som *freeride.se*

Förankring & framdrift

(Se bilagor *Förankring & framdrift*, under *bilagor*, sid 59)

Förankringsträffar med brett deltagande

Sammanfattning av förankringsdag för Luossaprojektet, 20 november 2023

Den 20 november 2023 hölls en förankringsdag för Luossaprojektet, ett ambitiöst initiativ för att utveckla Luossavaara till ett äventyrsberg och ett nav för året-runt-aktiviteter i Kiruna. Mötet samlade flera nyckelpersoner från olika sektorer för att diskutera projektets framtid och ta del av insikter från olika intressenter.

Daniel inledde mötet följt av Patrics presentation. Bland deltagarna fanns bland andra Jörgen Olsson från Kiruna Växer och Mats Johansson, projektchef på Tekniska verket, samt Sara Johansson, huvudprojektledare på Tekniska verken, som deltog digitalt. Det noterades att det är 800 färre kvinnor än män i Kiruna, och det poängterades att lösa jämställdhetsfrågan skulle bidra till att lösa många andra problem i staden. Och att Luossavaaras utveckling är ett komplement till stadens utbud som för oss i rätt riktning.

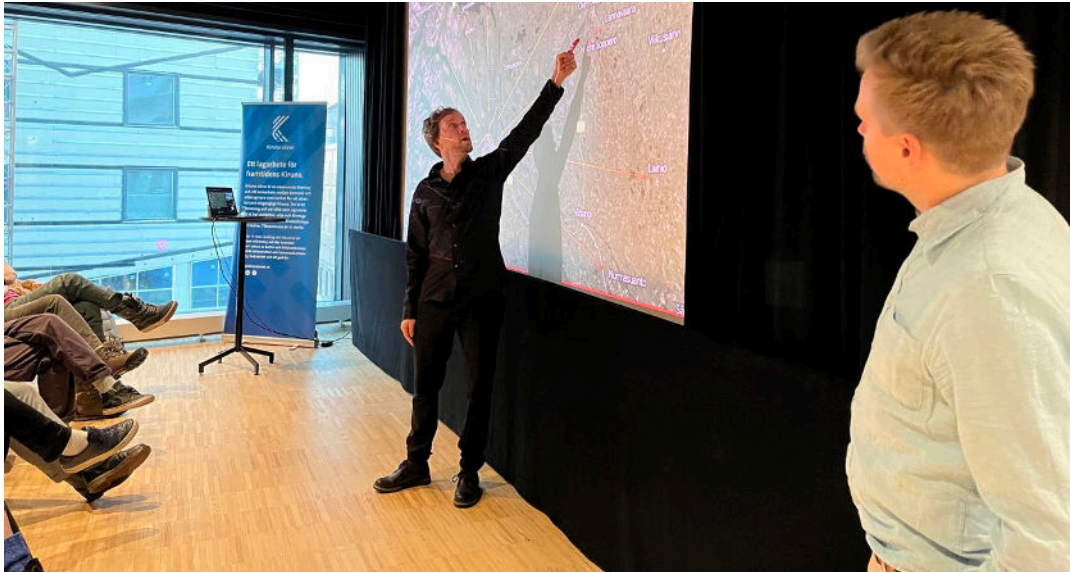
Flera deltagare, inklusive fjällcyklisterna och Jocke Hammar från Skidförbundet (FIS), diskuterade möjligheterna för tävlingar och träningsanläggningar. Jocke betonade att Luossa kan bli den bästa träningsarenan i världen, särskilt med investeringar i specifika faciliteter som snöhopp och en air-bag för träning.

Under workshopen diskuterades hur man utformar ett äventyrsberg i världsklass och vilka som bör involveras i projektet. Det betonades vikten av att inkludera renägare tidigt i processen, samt att samarbeta med samiska intressenter för att främja kultur och rennäring. Christine Brännwall från kommunens sida betonade behovet av att undvika ett "vi och dom"-tänk och istället arbeta tillsammans.

Gränssnittet för arenorna togs också upp, där idéer om potentiella sponsorer och samarbetspartners diskuterades. Gruppen framhöll att längdskidspår inte genererar mycket pengar men kan göra området mer attraktivt för boende och besökare. Mona Rosenfors från RISK framhöll behovet av barnvänliga träningsanläggningar.

Det framhölls att projektet måste ha en tydlig huvudman och ett sammanhållet ansvar för att kunna drivas effektivt.

Mötet avslutades med att diskutera vikten av bred förankring och representanter från alla politiska partier, samt behovet av att utveckla stadsnära natur och inkludera referensgrupper, särskilt kvinnor och barn, i förstudien för att säkerställa att projektet tilltalar en bred målgrupp.

Sammanfattning av förankringsdag för Luossaprojektet, 8 februari 2024

Förankringsdag 2 för Luossaprojektet hölls den 8 februari 2024 på Lumi, Aurora kultur & kongress i Kiruna. Dagen inleddes med kaffe och mingel där samtal kretsade kring hur man kan locka fler människor att flytta till Kiruna. Mötet öppnades formellt av Daniel Kangas och Patric Blomqvist som välkomnade deltagarna och introducerade dagens ämnen.

Jan Klein från Kiruna kommun presenterade projektets nuvarande status och betonade vikten av att involvera kompetenta personer och nätverk. Han nämnde att Luossavaara är en av de bästa parkerna i Sverige och betonade framgångarna under försäsongen 2023.

Dagens huvudtalare inkluderade:

- Daniel Kangas (Kiruna växer)
- Patric Blomqvist (Kiruna kommun, Luossaprojektet)
- Jan Klein (Kiruna kommun)
- Mats Taaveniku (Kommunstyrelsens ordförande)
- Peter Salomonson (Kiruna Lappland)
- Jörgen Olsson (Kiruna växer)

Bland deltagarna fanns formellt relevanta personer som Peter Salomonson från KLEF, Stefan Lahti från LKAB, Anders Björnström från LKAB Svappavaara, Anders Karlsson, tf kommundirektör och Christine Brännvall från Kultur- och utbildningsnämnden.

Under mötet diskuterades vikten av att skapa attraktiva förutsättningar för olika aktiviteter på Luossavaara och att projektet ska fungera som ett äventyrsberg året runt. Diskussionerna omfattade också hur man kan inkludera fler kvinnor och barn i projektets planering samt behovet av att skapa olika storlekar på hopp och parker för att tillgodose alla nivåer av skid- och snowboardåkare.

Peter Salomonson från Kiruna Lappland poängterade att Luossavaara har enorm potential att bli ett betydande besöksmål liknande Levi i Finland, och betonade vikten av att involvera samiska intressen tidigt i processen för att främja samarbete och ömsesidig nytta.

Sammanfattningsvis var dagen fylld med konstruktiva diskussioner och framåtblickande idéer för att utveckla Luossavaara till ett ledande äventyrsberg, med betoning på inkludering, lokal förankring och långsiktig hållbarhet.

Förankringsträffarna har varit väldigt framgångsrika och bör fortsätta öga rum i formen av referensgruppsmöten två gånger per år.

Kiruna Kommun

Både tjänstemän och politiker är väl, och i vissa fall mycket väl införstådda med förstudien och den vision om genomförbarhet som skapats. Utöver fritidssektorns avdelningschef Jan Klein nämns särskilt KSO Mats Taaveniku, chefen vid tillväxtenheten, Birgitta Isaksson samt biträdande kommunchef Susanne Hägglund. Även tillträdande kommunchef Andreas Fredriksson är informerad på ett allmänt plan. På samhällsbyggnadssidan har nytillträdd planchef, Timo Saarensilta deltagit både på förankringsträffar och i enskilda möten.

LKAB

Som medfinansier av förstudien har LKAB delgivits särskilda insikter i förstudiens stegvisa genomförande. Även LKAB:s avdelning för samhällsomvandling har tagit del i dialogen där framtida planer i Per Geijer-området har givits särskilt utrymme.

Gruvaktiebolaget Viscaria (fd Copperstone)

Både som initiativtagare och ordförandeskap i Kiruna växer, och som gruvaktör i Luossavaaras närområde har Viscaria både informerats och varit deltagande i förstudiens kunskapsinsamling, analys och nätverkande mot det privata näringslivet.

Min Odđa Giron

Inledande dialog med Gabna och Laevas samebyar har skett genom Min Odđa Giron.

Tekniska Verken

Har både bidragit och informerats. TVAB är en självklar huvudaktör i projektet och har under förstudien konsulterats gällande bergets infrastruktur i ett flertal frågor.

Trafikverket

Positiv dialog har först mellan Kiruna och Trafikverket i anläggandet av rastplats och dess direkta närhet till anlagd pumptrackbana vid foten av Luossavaara.

Internationellt

God dialog genom hela förstudien med Internationella Skidförbundet (FIS), Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) och cykelaktören Velosolutions. Dialog baserad på Patric Blomqvist personliga nätverk från tidigare anställningar inom skidsporten och den olympiska rörelsen.

Zipline-aktör

Nämns som ett tidigt och gott exempel på en helt fristående aktör som vill driva kommersiell verksamhet inom både bergets geografiska och konceptuella ramar. Dialogen fortsätter.

Kiruna Lappland

Har deltagit i förankringsträffar och även i dialog utöver det. Viktig partner för strategi kopplat till besöksnäringen.

Föreningsdialog

Förstudien har kontaktat och arbetat med de föreningar som har aktiv verksamhet på Luossavaara vilket har bidragit starkt med information, analys och exempel på den

samverkan som går att uppnå, samt i vissa fall blivit en del av den föreslagna finansieringsmodellen.

Vi har också kontaktat föreningsverksamhet med annan knutpunkt än Luossavaara men som vistas och bedriver verksamhet på berget med anledning av utbud i miljö, terräng eller anläggning. Slutligen har dialog förts med verksamheter som vill komma till Luossavaara men behöver utökad infrastruktur för att detta ska vara möjligt.

Kiruna Fjällcyklister (Kiruna Fjällcyklister)

Cykelklubben Kiruna Fjällcyklister har varit en engagerad part under hela förstudien. I samverkan med klubben blir också medborgintresset för Luossavaara påtagligt och kapaciteten mellan privat, offentlig och ideell sektor tydlig. Investeringsstöd från näringslivet har genom Kiruna kommuns åtagande stärkt fritidsanläggningen på berget betydligt vilket gagnar Kirunas invånare på ett direkt plan. Samtidigt stimuleras klubben vilket har föranlett en stödansökan till Allmänna Arvsfonden som på sikt kan bli en medfinansierare i fortsatt utvecklingsprocess.

I ett vidare perspektiv har de personliga kontakterna inom cykelföreningen nyttjats och genom ideellt arbete har föreningens egen insats haft ett betydande avtryck på Luossavaaras cykelområde. Detta har i sin tur haft betydelse för anläggningspersonalens engagemang, kunskap och förmåga att arbeta för cykelsporten. Med ökad kvalitet har dessutom en lokal aktör utökat sin närvaro och bidrar med tillgång till utrustning vilket åter skapar förutsättning för cykelkulturen för kirunaborna.

Kiruna Bollklubb (KBK)

Som den äldsta klubben på berget är KBK en föreningsmässig storebror vars nätverk har förståelse för och insikt i Luossavaara både i nuläget och på ett historiskt plan. För att önskvärda investeringar av mer omfattande slag ska fungera framåt är det viktigt att förstå hur tidigare investeringar slagit ut. I KBK finns en stark vilja samt bred, blandad och entreprenöriell kompetens med avgörande värde för anläggningsutvecklingen på Luossavaara.

Arenan för alpint har trots volymmässiga begränsningar redan stark attraktivitet för lägerverksamhet och tävlingar på försäsong. Klubben står i behov av en stilfull inramning med bättre ljus och närmare access. För en optimal arena är liftaccess från bergets sydvästra fot önskvärt. Utrymmet upptill runt kommande värmestuga är begränsat men fortsatt dialog hålls om bästa möjliga anpassning, både i närtid och i framtid.

Kiruna Handikapp idrottsförening (KHIF)

Med egen sitski/biski och naturlig länk för tillgänglighet inom det anpassade området (vi väljer att relatera verksamhet som "anpassad" där behov uppstår) är Kiruna Handikapp en ständigt aktuell föreningsaktör på berget. Vi öppnade dialogen i förstudiens inledande skede

och jobbar fortsatt med fokus på hur tillkommande verksamhet bör se ut för optimal access. Verksamheten för KHIF är ännu relativt liten på Luossavaara men förhoppningen är att vidare investeringar bland annat resulterar i ett ledsystem med hjulanpassning. Vi vet genom de samtal vi haft att KHIF:s verksamhet ofta glöms bort och det även finns ett mörkertal över medborgare med behov utan anslutning. Utveckling på Luossavaara behöver ofrånkomligen adressera aktuell målgrupp och öka närvaron, både för KHIF som förening och för medborgare med anpassade behov i stort.

Malmfältens Draghundsklubb (MDHK)

Med sin höga andel kvinnliga utövare en klart definierad samverkansaktör med stort intresse i Luossa. Underlag har kommit in till förstudien gällande behov och möjligheter till nyttjande och utveckling av befintligt ledsystem för draghund samt förfrågan om en kombinerad yta för blandad aktivitet tillgänglig spontant för flertalet.

Kiruna idrottsförening (Kiruna IF)

Kiruna IF har del både i utvecklingen av Bike park men har också genom god närvaro och brett engagemang deltagit i samtligt förankringsarbete samt bidragit med kontakter till hundsporten. God dialog med återkommande fokus på Luossavaaras koppling till ledsystem, längdsporten och verksamhet riktad till pensionärer.

Konkret bidrar Kiruna IF:s verksamhetsinriktning med underlag för länken till Matojärvi, Nya Kiruna Centrum och ledsystem ut mot fjällvärlden. KIF utgör sannolikt den starkaste rösten i argumenten för en ledupprustning upp till Luossavaara och vidare mot Ädnamvaara. Både på sommaren (cykel) och vintern (längdåkning).

Riksgränsen skid- och snowboardklubb (RISK)

RISK utgör den medlemstätaste föreningen och har drivit ett eget utvecklingsarbete redan innan förstudien tog vid. Arbetet har resulterat i en separat förstudie för anläggandet av en air bag som en del av arenan för Big air. Klubben har haft en tät dialog med förstudiegruppen under hela förstudiens gång och bidragit starkt i framtagandet av tekniskt underlag för arenautveckling samt behov och perspektiv inför avancemang inom arrangörskap.

Ett väl etablerat samarbete mellan RISK och Kiruna kommun har lett fram till utökad maskinpark, tillökning av personal och specialistkompetens samt anskaffande av relevant utrustning för barn och ungdomsverksamhet. Klubben har också dedikerad verksamhet för de relevanta målgrupperna barn och unga samt riktade insatser för tjejer och kvinnor på snö. Förstudien understryker vikten av fortsatt utveckling av infrastrukturen på Luossavaara för att ge näring åt den stundvis höga ideella belastning föreningarna har. RISK står som ett gott exempel på hur frivilliga insatser genererar ungdomsverksamhet med särskilt riktat fokus till yngre tjejer, en målgrupp som i undersökningar drabbas hårdast av en stillasittande kultur.

Det är lämpligt att poängtera ansvaret i förstudiens föreslagna utvecklingsperspektiv. Ideell verksamhet är kraftfull men samtidigt skör och det offentliga och privata kan i samverkan nå stora värden med verksamheter som utöver verksamhetsdrift också adresserar samhällsutmaningar.

Kiruna klätterklubb K3 (K3)

Aktiv förening under förankringsträffar med stor vilja att tillföra klättring till utbudet på Luossavaara. Här finns ett viktigt och bra underlag att ta vidare i frågor om tillgänglighet och tillstånd. Förstudien vill lyfta fram klätterkulturen med ett perfekt case för vidare utveckling av innovativa miljöer där begreppen hälsa, genus, ålder och pedagogik samspelar på ett kvalitativt sätt. En arena för klättring på Luossavaara kan på ett tekniskt och geografiskt plan även utformas till en reseanledning i sig.

Kluster-effekter

Dessa projekt är fristående, men har extremt stark symbiotisk utvecklingspotential med vårt projekt; Luossavaara - Äventyrets mittpunkt. Därför finns dessa också med på vår tidslinje.

- Tiny Village - Inflyttande unga vuxna med outdoor-intresse
- Fjällpremiären och Kultura
- Campus 400
- Nattklubbar i Nya Kiruna centrum öppnar
- Nya gästbäddar i Kiruna och närområdet år för år

För den långsiktig utvecklingspotentialen anser vi från förstudiegruppen att dessa utvecklingsprocesser behöver samordnas. Både strategiskt och operativt genom nära samarbete mellan de olika aktörerna Kiruna kommun, LTU, Aurora, Kiruna växer, LKAB Samhällsomvandling etc. Upprampningen av både konkreta saker, såsom bostäder och studieplatser, behöver motsvaras med upprampning av utbud som stärker attraktiviteten och helhetsupplevelsen för människorna, respektive beläggning och försäljning för kommersiella aktörer.

Möteskontinuitet 6 år framåt

Med detta avses helt enkelt att samtliga tyngre möten ska återkomma periodiskt för att upprätthålla team-känsla och kontinuerlig framdrift. När referensgruppen träffas för andra och tredje året så börjar en känsla av tradition och gemenskap att växa fram. Denna gemenskap är en viktig del i metodiken för bergets långsiktiga utveckling och anpassning till trender och förutsättningar. Referensgruppens träffar bör genomföras under trivsamma former med lite påkostad inramning med fika eller mat.

- Referensgruppens årliga vårmöte
- Referensgruppens årliga höstmöte
- Styrgruppens kvartalsmöten
- Projektgruppens löpande möten

Förstudiens förslag till kommunala beslut

- Politiskt inriktningsbeslut på minimum 3 år för utvecklingsprojekt Luossavaara med grund i denna förstudie. Inklusivt långsiktigt beslut om att samarbeta med en eller fler stora näringslivsaktörer som går in med kapital mot att de får synas med reklamtyr på berget och i bergets sammantagna kommunikation.
- Direktiv till styrgruppsarbete från Kiruna kommun och kommunföretagen. Med representation från fritidsavdelning, tillväxtenhet, teknisk förvaltning och samhällsbyggnadsavdelning. Målbild att samla en styrgrupp på 5 personer med avsatt arbetstid om 5% för mötesdeltagande och kommunikation.
- Antagande av mötesordning, projektgrupp, styrgrupp och referensgrupp.
- Projektdirektiv för utredning av drift och verksamhetsorientering i samverkan med näringsliv och presenterat budgetförslag mot 2030. Beslut för huvudmannaskap och finansiering för tre års uppstartsperiod med hantering av sponsring, utlysningar regionalfonder samt evenemangs- och konceptutveckling.
- Inriktningsbeslut för Luossavaara fritidsområde som sakfråga i kommande översiktsplan och perspektivet strategi för Kiruna kommun 2030-2040

Bilagor

Kapitel	Bilaga
Berget	
	Andrahandsarrendeavtal LKAB – Luossavaara
	LKAB KK avtal Luossa 960610
	LKAB KK karta avtal Luossa 960610
	Nyttjanderättsavtal - LKAB – Terrassen
	Tillägg avtal Luossa 20180529
	Utredningsdirektiv infrastruktur Tyréns 240524
	Teknisk beskrivning belysning 50 lux lux
	Teknisk beskrivning belysning 1 000 lux
Upplevelse & kommunikation	
	Respondens förankring kvinnor i Kiruna 240612
Arenor	
	Investeringsbeskrivning mot 2030 240704
	Beslutsunderlag sponsring arenor 231120
	Information Tubing
	Visualisering liten och stor air bag
	Måttangivelser liten och stor air bag
	Kiruna Freestyle Bike Park 2024 240510
	Kiruna pumptrack 2024 240513
	Presentation Utveckling MTB-leder Kiruna 240131
Benchmark & konkurrens	
	Indikatorokument 6 Luossa förstudie benchmark presentation
Förankring & framdrift	
	KIVÄ PM Förankringsdag 8 feb 2024 anteckningar 240208HAAU
	KIVÄ PM Förankringsdag 20 nov 2023 anteckningar 231020HAAU

Kontaktpersoner

För Kiruna kommun

Jan Klein, avdelningschef Fritid- & serviceenheten, Kommunledningsförvaltningen

jan.klein@kiruna.se

070-675 44 46

För Kiruna kommun

Patric Blomqvist, handläggare Fritid- & serviceenheten, Kommunledningsförvaltningen

patric.blomqvist@kiruna.se

070-209 40 60

För Kiruna växer

Daniel Kangas, verksamhetsutvecklare

daniel.kangas@heedmark.com

070-226 26 56

Ordförande i Kiruna växer

Jörgens Olsson

Jorgen.olsson@viscaria.com

070-342 05 70

Om Kiruna växer

Kiruna växer ekonomisk förening är en ny modell där företagare, kommun, föreningsliv och kultur tillsammans arbetar för att få Kiruna att sträcka på sig och bli en av Sveriges mest attraktiva kommuner att verka, bo och arbeta i. Vi kallar det för näringsdriven samhällsutveckling.

Initiativet startade 2021 och under dess två första år har föreningen vuxit ca 65 betalande medlemsföretag och medlemsorganisationer. I styrelsen och i medlemslistan samlar Kiruna växer Kiruna kommun, LKAB, Svenska rymdaktiebolaget (SSC), Viscaria och de flesta större arbetsgivare i kommunen. Föreningens syfte är att stärka Kirunas attraktivitet och därmed den lokala rekryteringsbasen.

Kiruna växers initiativ består dels av aktiviteter med kulturellt och socialt fokus och dels av initiativ som ska öka bostadsutbudet, stärka infrastrukturen och kommunikationerna samt främja utvecklingen av det lokala näringslivet, med fokus på lokala små och medelstora företag (SME:s). Föreningen driver just nu tre stycken så kallade utvecklingsgrupper som arbetar med bostadsutveckling, attraktivitetsutveckling och finansiering.

Namnet Kiruna växer är ett löfte som signalerar att vi tillsammans har ambition, vilja och förmåga att växa framöver och att vi som bor och verkar i Kiruna kommer att leverera de förutsättningar som krävs.

Läs mer på kirunavaxer.se

Bilder: Regeringens samordnare Peter Larsson, Nyårsfirande 2021

“Med avstamp i historien skapar vi nya vägar framåt. Vi låter oss inspireras av stadens stolta arv och av Hjalmar Lundbohms vilja att bygga en ultramodern stad och ett unikt samhälle.”

Kiruna växers medlemmar

240314

ABB
AFRY Industry
Atea
Attentive Fastighet och Företagsservice
AB
BDX Företagen AB
Big Bear i Norr AB
Camp Ripan AB
Centrum JW Lindgren
CGI Sverige AB
Coop Norrbotten ekonomisk förening
Cramo AB
Din Samarbetspartner i Malmfälten AB
Elkoll i Kiruna AB
Epiroc AB
ER-bygg AB
Falks Tryckeri i Kiruna AB
Fiber och elkraft i norr AB
Fredriksson Mek & Vulk AB
Företagarna i Kiruna
Granitor Systems AB
Handelsbanken Kiruna
Heart of Sound
Heedmark AB
Hsafety AB
Hydrock AB
Höjdmeter AB
ICA Kvantum
Icehotel AB
Kiruna Bilythyrning AB
Kiruna kommun
Kiruna Lappland ekonomisk förening
Kiruna Wagon AB
Kirunabostäder
Kirunahälsan AB
Klemo Data AB
Kompetenslaget Malmfälten AB
kWatt AB
Last & Terräng Häggroths Traktor AB
Lingmans Bil AB
Luossavaara Kirunavaara Aktiebolag (LKAB)
MINAB Maskindemontering i Norr AB
Mäklarhuset i Kiruna
NMV Group AB
Nordea Kiruna
Norrfinans Livförsäkringar AB
Norrbild
North 68 Consulting
North Sweden Tourism AB
Orefields Raise Boring AB
Poly Industries AB
Ramirent AB
Randstad AB
Sparbanken Nord, Kirunakontoret
SPiS i Kiruna AB
Stars Sound i Kiruna AB
Summa
Svenska rymdaktiebolaget, SSC
Swedavia, Kiruna airport
Talga AB
Teknikkonsulterna i Kiruna AB
Tekniska verken i Kiruna AB
Tåga Konsult AB
Utrustningshallen
Veidekke Entreprenad AB
Vertech AB
Viscaria (tidigare Copperstone Resources)